Pametna ribiška skupnost

TRAJNOSTNE SMERNICE ZA RAZVOJ RIBIŠTVA NA OBMOČJU ŠMARTINSKEGA JEZERA IN REKE HUDINJE

Projekt: Krepitev pametne ribiške skupnosti (PRS)

Namen: Izhodišče za strategijo trajnostnega razvoja Šmartinskega jezera in reke Hudinje v celjskem ribolovnem okolišu v smeri razvoja ribištva, ribiške destinacije in z njima povezanih dejavnosti

Nosilci: CresCo d.o.o., Ribiška družina Celje, Mestna občina Celje, Kmetija Mlake in deležniki PRS

Osnutek za razpravo

Celje, september 2026; novelirana verzija 5.0

Sofinancira Evropska unija
LASR lokalna akcijska skupina za ribištvo Savinjske regije
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
Pametna ribiška skupnost

KAZALO

1. UVOD ... 3
1.1. Namen in cilji trajnostnih smernic ... 3
1.2. Območje in predmet obravnave: Šmartinsko jezero, Hudinja in povezane vode ... 3
1.3. Vloga smernic kot izhodišča za strategijo razvoja ribištva in ribiške destinacije ... 3
1.4. Metodologija priprave ... 4
1.5. Povezava s projektom Pametna ribiška skupnost ... 4
2. IZHODIŠČA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA IN RIBIŠKE DESTINACIJE ... 5
2.1. Osnovne značilnosti, pomen in funkcije Šmartinskega jezera ... 5
Hudinja in Savinja v Celjskem ribiškem okolišu ... 5
2.2. Vodni in obvodni prostor, naravne vrednote in habitati ... 5
2.3. Ribje populacije, ribištvo in ribiško upravljanje ... 5
2.4. Rekreacija, šport, turizem in druge oblike rabe ... 6
2.5. Dostopnost, infrastruktura in urejenost območja ... 6
2.6. Obstoječe prostorske ureditve in razvojne pobude ... 6
2.7. Ključni uporabniki in deležniki ... 6
2.8. Ključni problemi, konflikti rabe, potrebe in razvojni potenciali ... 7
3. OKVIR IN NAČELA TRAJNOSTNEGA UPRAVLJANJA ... 8
3.1. Pravni, prostorski in upravljavski okvir ... 8
3.2. Državni prostorski načrt in druge relevantne prostorske podlage ... 8
3.3. Pristojnosti pri upravljanju vodnega in obvodnega prostora ... 8
3.4. Načela trajnostnega in večnamenskega upravljanja ... 8
3.5. Varovanje narave kot izhodišče za dolgoročno rabo območja ... 9
3.6. Uravnoteženje okoljskih, družbenih in gospodarskih interesov ... 9
3.7. Vizija razvoja ribištva na Šmartinskem jezeru in Hudinji ... 9
4. PROSTORSKA RAZDELITEV JEZERA: MIRNI RIBIŠKI IN ŽIVAHNEJŠI TURISTIČNI DEL ... 10
4.1. Namen razdelitve in varovanje prednostne ribiške rabe ... 10
4.2. Merila za določitev območij rabe ... 10
4.3. Predlog dvostopenjske razdelitve Šmartinskega jezera ... 10
4.4. Pravila in pogoji rabe posameznih območij ... 11
4.5. Časovno in sezonsko usklajevanje dejavnosti ... 13
4.6. Kartografski prikaz usmeritev rabe ... 13
5. TRAJNOSTNE SMERNICE PO PODROČJIH ... 15
5.1. Voda, narava in obvodni prostor ... 15
5.2. Razvoj ribištva, ribjih populacij in ribiške destinacije ... 16
5.3. Rekreacija, šport in uporaba vodne površine ... 17
5.4. Trajnostni turizem in lokalna ponudba ... 18
5.5. Dostopnost, mobilnost in infrastruktura ... 19
5.6. Dogodki, prireditve in večje obremenitve območja ... 21
5.7. Informiranje, ozaveščanje in odgovorno vedenje ... 21
6. MODEL TRAJNOSTNEGA UPRAVLJANJA IN ODLOČANJA ... 23
6.1. Vloga projekta Pametna ribiška skupnost pri vzpostavitvi modela ... 23
6.2. Obstoječe pristojnosti in odgovornosti ... 25
6.3. Postopek obravnave novih dejavnosti, ureditev in razvojnih pobud ... 28
6.4. Merila za sprejemanje prihodnjih odločitev ... 28
6.5. Sodelovalni model in koordinacijski mehanizem ... 28
6.6. Vloga digitalne platforme pri upravljanju, informiranju in spremljanju ... 30
7. IZVEDBENI NAČRT IN SPREMLJANJE ... 32
7.1. Prednostni ukrepi ... 32
7.2. Časovni okvir izvajanja ... 34
7.3. Nosilci in partnerji pri izvajanju ... 35
7.4. Ključni kazalniki trajnostnega upravljanja ... 35
7.5. Sistem spremljanja in poročanja ... 38
7.6. Periodično vrednotenje in posodabljanje smernic ... 38
8. SKLEPNE USMERITVE ... 40
8.1. Ključne usmeritve za upravljanje Šmartinskega jezera ... 40
8.2. Prednostne naloge za Mestno občino Celje in ključne upravljavce ... 41
8.3. Vloga Pametne ribiške skupnosti pri nadaljnjem razvoju ... 42
8.4. Dolgoročna vizija ribištva in ribiške destinacije ... 42
9. VIRI IN LITERATURA ... 44

1. UVOD

1.1. Namen in cilji trajnostnih smernic

Trajnostne smernice za razvoj ribištva na območju Šmartinskega jezera in reke Hudinje so strokovna podlaga za prihodnjo strategijo trajnostnega razvoja Šmartinskega jezera v smeri prepoznavne ribiške destinacije. V središču so zdrave ribje populacije, kakovostni vodni in obvodni habitati, pogoji za dolgoročno izvajanje športnega in rekreativnega ribolova ter razvoj ribiških doživetij. Turizem, rekreacija, infrastruktura, dostopnost in lokalna ponudba se obravnavajo kot podporne dejavnosti, ki morajo biti usklajene z ribištvom, varstvom narave in nosilno zmogljivostjo prostora.

Osnovno vodilo smernic je: zdravi vodni ekosistemi in kakovostni ribji habitati → trajnostno ribištvo → kakovostna ribiška destinacija → koristi za lokalno skupnost in povezane ponudnike. Dokument je zasnovan kot okvir, ki Mestni občini Celje, Ribiški družini Celje in drugim pristojnim omogoča usklajeno presojanje pobud po ribiških, okoljskih, prostorskih, družbenih, varnostnih in ekonomskih merilih.

Cilji trajnostnih smernic:

- ohraniti in izboljševati kakovost vode ter ekološko ravnovesje Šmartinskega jezera, Hudinje in z njima povezanih pritokov;
- ohranjati in izboljševati ribje populacije, drstišča, vodne in obvodne habitate ter ekološko povezljivost jezera, Hudinje in pritokov;
- zmanjševati zunanje obremenitve s hranili, sedimentom in onesnaževali na celotnem prispevnem območju;
- prostorsko in časovno varovati ribiška območja ter usklajevati ribolov, plovbo, rekreacijo, dogodke in turistični obisk;
- razvijati trajnostno ribištvo in prepoznavno ribiško destinacijo, vključno s konceptom »ribič z družino« ter kakovostno lokalno, turistično in izobraževalno ponudbo;
- zagotavljati varno, urejeno in univerzalno dostopno infrastrukturo;
- vzpostaviti jasen sodelovalni model upravljanja, redni monitoring, javno poročanje in dolgoročno financiranje.

1.2. Območje in predmet obravnave: Šmartinsko jezero, Hudinja in povezane vode

Smernice obravnavajo Šmartinsko jezero z obalo, pritoki in ključnimi deli prispevnega območja ter reko Hudinjo v delu Celjskega ribiškega okoliša. Upoštevajo tudi povezane dostope, infrastrukturo in dejavnosti, ki lahko vplivajo na stanje voda, ribje habitate ali izvajanje ribolova. Savinja je vključena le v obsegu, pomembnem za Celjski ribiški okoliš, njeno upravljanje pa zahteva širšo, porečno obravnavo z drugimi ribiškimi upravljavci, občinami in državnimi institucijami.

Takšna razširjena prostorska perspektiva je nujna, ker se hranila, sediment, fitofarmacevtska sredstva in druge obremenitve v jezero praviloma prenašajo iz zaledja. Učinkovito upravljanje zato zahteva kombinacijo ukrepov pri viru, na poteh prenosa in neposredno v jezeru pa šele takrat, kadar je strokovno utemeljeno.

1.3. Vloga smernic kot izhodišča za strategijo razvoja ribištva in ribiške destinacije

Smernice so izhodišče za trajnostni razvoj ribištva in ribiške destinacije na Šmartinskem jezeru ter za ohranjanje in odgovorno rabo Hudinje. Uporabljajo se pri pripravi občinskih in ribiškoupravljavskih podlag, urejanju mirnih ribiških območij, presoji novih dejavnosti, razvoju infrastrukture in ponudbe ter pripravi projektov za nacionalna in evropska sredstva.

Ključna logika odločanja: diagnoza stanja → zmanjšanje zunanjih obremenitev → zaščita obale in pritokov → ureditev rab in obiskovalcev → ciljno izbrani ukrepi v jezeru → dolgoročno adaptivno spremljanje.

1.4. Metodologija priprave

Participativno podlago predstavljajo zapisniki koordinacijskih sestankov partnerstva projekta Pametne ribiške skupnosti, zapisniki srečanj zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti. Iz njih so povzete samo usmeritve, pomembne za razvoj ribištva: ribiška destinacija in ciljna skupina »ribič z družino«, mirna ribiška območja, varstvo habitatov, spremljanje kakovosti in temperature vode, plovni režim, razkuževanje plovil, dostopna ribolovna mesta, lokalna ponudba in digitalna platforma.

Metodologija je bila dopolnjena tudi z zapisniki ožje delovne skupine CresCo-MOC ter z zapisnikom usklajevanja MOC–DRSV–CresCo marca 2026. Ti viri so bili uporabljeni za razjasnitev pristojnosti, poplavnovarnostne funkcije zadrževalnika, stanja dosedanjih raziskav, potrebnih strokovnih podlag ter izvedbenih korakov za izboljšanje kakovosti vode in ohranitev ribjih habitatov.

MOC je za pripravo smernic predložila oziroma identificirala dosedanje študije in poročila o posameznih vidikih jezera. Med njimi so starejše raziskave mulja in ribjih populacij, poročila o kakovosti vode, študija razvoja Šmartinskega jezera iz leta 2006, raziskave pregrade ter druge prostorske in tehnične podlage. Gradiva so bila obravnavana kot delni viri, ne kot že izdelana celovita strokovna podlaga.

Pri presoji dokazov je uporabljeno načelo zadostnosti in primerljivosti podatkov. Zapisnik usklajevanja z DRSV opozarja, da so starejše ugotovitve o količini mulja in številčnosti rib deloma nasprotujoče, večina razpoložljivih raziskav pa je stara najmanj približno 15 let. Posamezna študija zato ne sme biti neposredna podlaga za izbiro metode sanacije brez preveritve aktualnosti, metodologije, prostorskega obsega in povezav z drugimi deli ekosistema.

Pri pripravi so uporabljeni tudi vsebina verzije 2.0, nova struktura verzije 3.0, primerjalna analiza jezer, priložena znanstvena literatura o obnovi in trajnostnem upravljanju jezer ter aktualne lokalne, državne in evropske podlage. Poseben poudarek je na strokovno dokazljivih ukrepih in na jasnem ločevanju med ukrepi, ki se lahko začnejo takoj, ter ukrepi, za katere so predhodno potrebne meritve, modeliranje ali pilotna presoja.

Vključevanje deležnikov je horizontalno načelo dokumenta. Ključni so projektni partnerji CresCo, Mestna občina Celje, Ribiška družina Celje in Kmetija Mlake, pristojni državni organi, ZPO Celje kot upravljavec območja pri pregradi, izvajalci javnih služb, strokovne institucije, kmetje, ponudniki, društva, šole, lokalni prebivalci in druge skupine uporabnikov.

1.5. Povezava s projektom Pametna ribiška skupnost

Priprava teh smernic je eden od specifičnih ciljev projekta Pametna ribiška skupnost. Dokument mora zato prevesti projektne aktivnosti in dogovore deležnikov v dolgoročnejše razvojne usmeritve za ribištvo, ribiško destinacijo in povezane dejavnosti ob jezeru.

Projekt Pametna ribiška skupnost je vsebinsko izhodišče za povezovanje ribištva, lokalne skupnosti, turizma, izobraževanja in digitalnih rešitev. V smernicah se ribištvo ne obravnava kot samostojna dejavnost, temveč kot integralni del ekosistemskega in sodelovalnega upravljanja jezera. Digitalna platforma PRS se nadgradi v informacijsko in upravljavsko orodje, ki lahko povezuje pravila rabe in ponudbo celjskega ribolovnega okoliša tako za ribiče kot obiskovalce, ima izobraževalne vsebine, povezuje ribištvo z ostalimi sektorji, predvsem tistim, ki koristijo ribičem, njihovim družinam in ostalim obiskovalcem destinacije.

2. IZHODIŠČA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ RIBIŠTVA IN RIBIŠKE DESTINACIJE

2.1. Osnovne značilnosti, pomen in funkcije Šmartinskega jezera

Šmartinsko jezero je večnamenski umetni zadrževalnik z izrazito vodnogospodarsko, poplavnovarnostno, ekološko, ribiško, rekreacijsko, športno in turistično funkcijo. Razvoj javnih in zasebnih dejavnosti mora biti podrejen varnosti in vodnemu režimu ter hkrati usklajen z varovanjem voda in habitatov.

Večnamenskost jezera je njegova razvojna prednost, hkrati pa tudi glavni vir konfliktov: ista obala ali vodna površina je lahko istočasno pomembna za drstišče, ribolov, sprehajalce, plovbo, prireditev ali turistično ponudbo. Zato je ključni instrument nadaljnjega razvoja prostorsko in časovno coniranje.

Hudinja in Savinja v Celjskem ribiškem okolišu

Po podatkih Ribiške družine Celje Celjski ribiški okoliš obsega Hudinjo od izvira do izliva v Voglajno s pritoki. Veljavni ribolovni režim jo deli na več revirjev; del Hudinje med Polžami in Vojnikom je muharski revir po načelu ujemi in spusti, del pri Vitanju pa rezervat za ohranjanje potočne postrvi. Hudinja je zato posebej privlačna za muharjenje, hkrati pa občutljiv vodni ekosistem, ki zahteva varovanje naravne struge, obrežne vegetacije, kakovosti vode, ribjih habitatov in miru.

Razvoj Hudinje naj temelji na kakovosti doživetja, ne na povečevanju ribolovnega pritiska. Prednost imajo ozaveščanje ribičev in lokalnega prebivalstva, odgovorno muharjenje, nadzor, preprečevanje onesnaževanja in posegov v obrežni pas ter ohranjanje naravne ohranjenosti zlasti v zgornjih delih. Ker se stanje vzdolž reke razlikuje, se ukrepi določajo po posameznih odsekih in na podlagi aktualnih podatkov.

Savinja je glavna odvodnica Celjskega ribiškega okoliša, vendar celjski okoliš obsega le odsek od Petrovškega mostu ter do Viadukta v Tremarjih (50 m nižje), s pritoki, razen Voglajne, pritok Ložnica pa od mostu v Arji vasi do izliva v Savinjo. Ker reka poteka skozi več ribiških okolišev, jo je treba obravnavati celostno na ravni porečja in v sodelovanju z drugimi ribiškimi upravljavci, pristojnimi državnimi organi ter občinami. Iz tega razloga Savinja ni predmet teh smernic.

2.2. Vodni in obvodni prostor, naravne vrednote in habitati

Stanje vode je osrednja omejitev in hkrati merilo uspeha trajnostnega upravljanja. Podatki ARSO kažejo, da je obremenjenost Šmartinskega jezera s fosforjem dolgotrajna. Čeprav se je njegova povprečna koncentracija v obdobju 2016–2019 nekoliko zmanjšala, je ostala razmeroma visoka, zato je treba sistematično zmanjševati vnos hranil iz prispevnega območja ter preveriti tudi vpliv hranil, nakopičenih v jezerskem sedimentu (https://kazalci.arso.gov.si/index.php/sl/content/fosfor-v-jezerih-7?utm_source).

Obvodna vegetacija, trstišča, makrofiti, grmovni in drevesni pasovi opravljajo več funkcij: zadržujejo sediment in del hranil, zmanjšujejo erozijo, zagotavljajo zatočišča in drstišča, izboljšujejo krajinsko vrednost ter blažijo vplive obiskovalcev. Ohranjanje in obnova naravnih delov litorala je zato temeljna razvojna usmeritev

2.3. Ribje populacije, ribištvo in ribiško upravljanje

Razvoj ribištva se usmeri v kakovost in dolgoročno vzdržnost, ne v povečevanje ribolovnega pritiska. Na Šmartinskem jezeru so prednostni varovanje drstišč in mirnih območij, spremljanje vode in rib ter usklajevanje hranjenja, tekmovanj in drugih rab. Na Hudinji so v ospredju ohranjanje naravnih odsekov, varstvo salmonidnih habitatov ter kakovostno in odgovorno muharjenje.

Po podatkih RD Celje je v zadnjem letu bilo prodanih 4.844 dnevnih in nočnih ribiških kart in 272 letnih ribiških, kart v celjskem ribolovnem okolišu, po ocenah naj bi šlo za 2.500 različnih ribičev, k temu pa še moramo prišteti

še 230 članov RD Celje. Ta podatek kaže obstoječi razvojni potencial, kar je za segmentacijo gostov smiselno raziskati nadalje, torej iz evidenc prodanih dovolilnic se pripravi nadaljnja struktura gostov, sezonskostjo, dolžino bivanja in oceno ribolovnega pritiska.

Ribje populacije so hkrati del ekosistema in osnova športnega ter rekreativnega ribolova. Za trajnostno ribiško upravljanje je potrebno redno spremljanje vrstne in velikostne sestave rib, biomase, razmerja med plenilskimi, zooplanktivornimi in bentivornimi vrstami, ribolovnega pritiska ter stanja drstišč. Odločitve o vlaganju ali zmanjševanju posameznih vrst morajo biti povezane z limnološkim stanjem.

2.4. Rekreacija, šport, turizem in druge oblike rabe

Območje se uporablja za ribolov, sprehode, tek, kolesarjenje, piknike, plovbo, vodne in druge športne aktivnosti, dogodke in turistična doživetja. Ključni izziv je zagotoviti, da intenzivnost posamezne rabe ne preseže sprejemljive nosilne zmogljivosti območja, ne ogroža mirnih in habitatno občutljivih delov ter ne povzroča nesprejemljivih konfliktov z drugimi uporabniki.

2.5. Dostopnost, infrastruktura in urejenost območja

Kot prioritetne se izpostavijo urejene poti, klopi, sanitarije, senčna območja, pomoli, informacijske in opozorilne table, varni piknik prostori ter prilagojen dostop za gibalno ovirane in starejše, kjer je to mogoče. Te usmeritve se morajo nadgraditi z načeli univerzalnega oblikovanja, dolgoročnega vzdrževanja in uporabe naravnih materialov tam, kjer so tehnično primerni.

2.6. Obstoječe prostorske ureditve in razvojne pobude

Pri nadaljnjem načrtovanju se upoštevajo obstoječe in že načrtovane ureditve MOC. Projekt Zeleni trenutki za vse generacije ob Šmartinskem jezeru, ki ga v obdobju november 2025-oktober 2026 izvajata MOC in ZPO Celje, že vključuje dve zunanji mizi za namizni tenis, balinišče, kegljišče ter obnovo učne poti. Vsebine učne poti bodo s QR-kodami in zvočnimi zapisi prilagojene tudi slepim in slabovidnim. Te aktivnosti se v izvedbenem načrtu vodijo kot ukrepi v izvajanju, nadaljnje ureditve pa se z njimi vsebinsko in prostorsko uskladijo.

Športni pristan Brezova se obravnava kot ena od pomembnih infrastrukturnih in servisnih točk, vendar se njegova nadaljnja vloga uskladi s coniranjem in režimi uporabe vodne površine.

2.7. Ključni uporabniki in deležniki

Ključni uporabniki in deležniki so naslednji:

- Ribiška družina Celje in uporabniki - ribiči;
- Mestna občina Celje in njene službe oziroma javni zavodi;
- Direkcija Republike Slovenije za vode v okviru zakonskih pristojnosti;
- NIVO EKO, d.o.o., izvajalec koncesioniranih vzdrževalnih del na vodni infrastrukturi ter vodnih in priobalnih zemljiščih na območju Savinje;
- Zavod za ribištvo Slovenije, kadar je pristojen;
- ZPO Celje kot upravljavec območja in objektov pri pregradi ter Zelenice, Simbio in drugi izvajalci javnih služb;
- kmetje in lastniki zemljišč v prispevnem območju;
- lokalni prebivalci, turistični in gostinski ponudniki, športna in druga društva;
- šole, razne organizacije, prostovoljci – tudi ribiči, invalidske organizacije in društva ter zavodi in druge ranljive skupine;
- raziskovalne, naravovarstvene in strokovne institucije.

2.8. Ključni problemi, konflikti rabe, potrebe in razvojni potenciali

Preglednica 1: Ključni problemi, pritiski in prednostne usmeritve

Problem / konflikt	Ključni pritisk	Prednostna usmeritev
Kakovost vode in evtrofikacija	hranila, fitoplankton, cianobakterijsko tveganje, notranja obremenitev iz sedimenta	hranilna bilanca, monitoring, zmanjšanje zunanjih vnosov, ciljni ukrepi po diagnozi
Difuzni vnosi iz zaledja	gnojila, gnojnica, FFS, erozija in površinski odtok	varovalni pasovi, pokritost tal, mokrišča, sedimentni lovilniki, sodelovanje s kmeti
Zamuljevanje	sediment in vezani fosfor, zmanjševanje globine in kakovosti habitatov	batimetrija in sedimentološka raziskava pred vsakim večjim izmuljevanjem
Konflikti uporabnikov	ribolov, plovba, dogodki, turizem, mirna območja	prostorsko in sezonsko coniranje, pravila in nadzor
Infrastruktura in vzdrževanje	dotrajane poti, pomoli, sanitarije, neenotne oznake (delno že rešeno)	fazna obnova, oznake skladno z obstoječim enotnim CGP (delno že rešeno), dolgoročni program vzdrževanja
Dostopnost	omejitve za gibalno ovirane in senzorno ovirane	univerzalno oblikovanje, inkluzivna ribolovna mesta, dostopne informacije
Upravljavska razdrobljenost	več pristojnih institucij in interesov	stalno koordinacijsko telo, jasna odgovornost, javni podatki in letno poročanje

3. OKVIR IN NAČELA TRAJNOSTNEGA UPRAVLJANJA

3.1. Pravni, prostorski in upravljavski okvir

Smernice se izvajajo znotraj veljavnega pravnega in prostorskega okvira. Relevantni so zlasti predpisi s področja voda, prostorskega načrtovanja, ohranjanja narave, ribištva, plovbe po celinskih vodah, varstva pred onesnaževanjem, kmetijstva, javne infrastrukture, varnosti ter lokalni odloki. Na evropski ravni okvir predstavljajo Vodna direktiva, Uredba o obnovi narave, Evropska strategija za odpornost na področju voda in druga sektorska zakonodaja.

Vsak predlog spremembe režima plovbe, dostopa, posega v vodno zemljišče ali večje investicije je treba pred normativno vključitvijo pravno in prostorsko preveriti. Smernice ne nadomeščajo pristojnosti DRSV, ribiškega upravljanja, naravovarstvenih soglasij ali postopkov prostorskega načrtovanja.

3.2. Državni prostorski načrt in druge relevantne prostorske podlage

Državni prostorski načrt za območje Šmartinskega jezera je ena ključnih podlag. V poglobljeni raziskavi so bili izpostavljeni pogoji, ki zahtevajo ohranjanje obstoječe obrežne vegetacije, čim manj poseganja v vodni prostor, varovanje rib in drugih vodnih organizmov, ohranjanje vodne povezljivosti ter časovno prilagajanje zemeljskih del občutljivim življenjskim obdobjem živali. DPN prav tako določa zahteve glede odvajanja in čiščenja odpadnih ter padavinskih voda in podrejenost ureditev primarni poplavnovarnostni funkciji zadrževalnika.

3.3. Pristojnosti pri upravljanju vodnega in obvodnega prostora

Pri pripravi strokovnih podlag se naloge razdelijo skladno s pristojnostmi: Direkcija RS za vode pa podatke s področja upravljanja, urejanja in vzdrževanja vodnega ter priobalnega prostora, zagotavlja vključitev poplavnovarnostne funkcije in s tem povezane podatke o sedimentu; ARSO zagotovi razpoložljive podatke o ekološkem in kemijskem stanju ter hidroloških značilnostih voda; Zavod za ribištvo Slovenije podatke o ribjih vrstah, ribjih populacijah in ribiškem upravljanju; MOC koordinira prostorske, komunalne in razvojne naloge ter zbiranje obstoječih gradiv; Ribiška družina Celje prispeva podatke o ribolovu, drstiščih in terenskih razmerah; neodvisne strokovne ustanove pa povežejo podatke in pripravijo primerjavo sanacijskih scenarijev. Koordinacija ne spreminja zakonskih pristojnosti posameznih organov.

Koordinacijski model ne vzpostavlja novega »superupravljavca«, saj zakonske pristojnosti ostajajo pri posameznih pristojnih organih. Koordinacijsko telo zagotavlja pravočasno usklajevanje projektov, podatkov, interesov, rokov in odgovornosti pred izvedbo posameznih aktivnosti. Pri tem je treba jasno opredeliti pristojnosti in odgovornosti za vodno infrastrukturo in jez, plovbni režim in nadzor, upravljanje ribjih populacij, vzdrževanje poti in javnih površin, ravnanje z odpadki, monitoring stanja voda, organizacijo dogodkov ter obveščanje javnosti. Namen modela je vzpostaviti enotno zbiranje in izmenjavo podatkov, omogočiti **sistematično presojo** prednosti in pomanjkljivosti obstoječega stanja ter zagotoviti usklajeno in strokovno **utemeljeno nadaljnje upravljanje območja**, pri katerem se ukrepi načrtujejo na podlagi podatkov, ugotovljenega stanja in jasno določenih razvojnih ter naravovarstvenih ciljev.

3.4. Načela trajnostnega in večnamenskega upravljanja

Načela trajnostnega upravljanja izhajajo iz koncepta celostnega upravljanja jezerskega porečja (ILBM – Integrated Lake Basin Management oziroma celostno upravljanje jezerskega porečja.) in sodobnih pristopov k trajnostni obnovi jezer. Ti poudarjajo, da dolgoročno uspešno upravljanje jezera zahteva usklajeno delovanje **šestih ključnih področij: jasno določene pristojnosti institucij, ustrezna pravila in razvojne politike, sodelovanje uporabnikov in drugih deležnikov, uporabo primernih tehničnih rešitev, odločanje na podlagi kakovostnih podatkov ter zagotovljene vire financiranja.**

Gre torej za obravnavo in upravljanje ter vključevanje sodobnih pristopov:

- celostna perspektiva povodje–pritoki–jezero–obala–uporabniki;
- preprečevanje onesnaževanja pri viru pred sanacijo posledic v jezeru;
- previdnostno načelo in odločanje na podlagi meritev ter preverljivih dokazov;
- prednost naravi temelječih in preventivnih rešitev, kadar so izvedljive;
- varovanje ekosistemskih storitev: zadrževanje vode, poplavna varnost, ribištvo, rekreacija, habitat, turizem in krajinska vrednost;
- nosilna zmogljivost območja in prilagajanje intenzivnosti rabe dejanskemu stanju;
- adaptivno upravljanje - redno preverjanje rezultatov in prilagajanje ukrepov;
- pravično sodelovanje deležnikov in javnost podatkov;
- dolgoročna finančna vzdržnost upravljanja in vzdrževanja.

3.5. Varovanje narave kot izhodišče za dolgoročno rabo območja

Varovanje narave ni ločena dejavnost, ampak **pogoj za dolgoročno rabo jezera**. Naravni obalni pas, drstišča, makrofiti, trstišča, povezljivost pritokov in mirna območja morajo biti opredeljeni že v začetni fazi coniranja. Vsi posegi se presojajo z vidika kumulativnih učinkov in ne samo kot posamični projekti.

3.6. Uravnoteženje okoljskih, družbenih in gospodarskih interesov

Razvoj turizma, rekreacije in lokalne ponudbe je zaželen, če ne povečuje obremenitev vode, ne posega v najbolj občutljive dele, ima urejene odpadne vode in promet, je finančno vzdržen ter prispeva k lokalnemu gospodarstvu. Prednost imajo manjša kakovostna doživetja, lokalne dobavne verige, ribiški in naravoslovni programi, dostopne vsebine ter aktivnosti izven največjih konic obiskovanja.

3.7. Vizija razvoja ribištva na Šmartinskem jezeru in Hudinji

Vizija 2035: Šmartinsko jezero je prepoznavna, odgovorno upravljana in vključujoča ribiška destinacija, kjer kakovost vode, ribje populacije in habitati določajo meje razvoja. Ribičem so zagotovljeni mir, urejena in dostopna ribolovna mesta ter kakovostne storitve, živahnejši obisk in turistična ponudba pa sta usmerjena na za to primerne lokacije. Ribištvo povezuje lokalne ponudnike, izobraževanje, naravovarstvo in doživetja za ciljno skupino »ribič z družino«.

4. PROSTORSKA RAZDELITEV JEZERA: MIRNI RIBIŠKI IN ŽIVAHNEJŠI TURISTIČNI DEL

4.1. Namen razdelitve in varovanje prednostne ribiške rabe

Prostorska razdelitev jezera je osrednje orodje za razvoj ribištva in zmanjševanje konfliktov. Izhaja iz sklepa 6. srečanja Pametne ribiške skupnosti, da se določi miren del za ribiče in živahnejši del za druge obiskovalce. Razdelitev mora ribičem zagotoviti predvidljivost, mir in dostop do kakovostnih ribolovnih mest, turistične in rekreacijske aktivnosti pa usmeriti na že urejene in manj občutljive lokacije.

4.2. Merila za določitev območij rabe

- naravovarstvena občutljivost in stanje vodnih ter obvodnih habitatov;
- pomen območij za ribe, drstišča in mirne cone;
- kakovost vode in tveganje erozije ali poplav;
- obstoječa raba, infrastruktura in pravne omejitve;
- dostopnost, prometna obremenitev in možnost interventnega dostopa;
- intenzivnost obiskovanja in sezonska nihanja;
- varnost in možnost učinkovitega nadzora;
- razvojni potencial posamezne dejavnosti in njeni stroški vzdrževanja.

4.3. Predlog dvostopenjske razdelitve Šmartinskega jezera

MIRNI RIBIŠKI DEL se prednostno nameni ribolovu, varstvu ribjih habitatov, drstišč in obrežne vegetacije. V njem se omejijo hrup, množični dogodki, intenzivna plovba in dejavnosti, ki prekinjajo ribolov ali povečujejo pritisk na ribe. Dostop obiskovalcev je usmerjen po določenih poteh in točkah; ribiška tekmovanja se časovno usklajujejo. Predlog natančne kartografske razmejitve mirnejšega in živahnejšega dela jezera pripravijo partnerji projekta Pametna ribiška skupnost – Mestna občina Celje, Ribiška družina Celje, Kmetija Mlake in CresCo – na podlagi kartiranja ribolovnih mest, drstišč, pomembnih habitatov, dostopov in obstoječih rab. V pripravo se vključi tudi ZPO Celje kot upravljavec območja pri pregradi, po potrebi pa še pristojne strokovne institucije in Direkcija Republike Slovenije za vode, kadar razmejitev posega na področje upravljanja voda, vodnih in priobalnih zemljišč ali vodne infrastrukture.

ŽIVAHNEJŠI TURISTIČNO-REKREACIJSKI DEL se usmeri na že urejene in dostopne lokacije, zlasti vstopne točke, območja obstoječe infrastrukture in lokacije z možnostjo sanitarij, odpadkov, parkiranja ter nadzora. Tu se koncentrirajo turistične informacije, gostinska in lokalna ponudba, dogodki, družinske vsebine ter dovoljene športne aktivnosti. Tudi v tem delu veljajo omejitve zaradi kakovosti vode, varnosti, plovnega režima in sezonsko občutljivih obdobij.

Predlaga se dvostopenjska razdelitev. Na prvi ravni v okviru trajnostnih smernic se določita dve makroobmočji: mirni ribiški del ter živahnejši turistično-rekreacijski del. Na drugi ravni v prihodnje se znotraj njiju določijo funkcionalne cone glede na habitate, ribolov, rekreacijo, obisk, dogodke, servis in infrastrukturo:

- območja prednostnega varstva narave in mirna območja,
- območja ribištva,
- območja rekreacije in športa,
- območja intenzivnejšega obiska in turistične rabe,
- območja dogodkov in prireditev,
- večnamenska območja,
- dostopne, servisne in infrastrukturne točke.

Preglednica 2: Predlagane funkcionalne cone v prihodnosti, njihove funkcije in režimi

Predlagana cona	Prednostna funkcija	Osnovni režim
A - mirni ribiški in habitatni del	prednost ribištvu, miru ter ohranjanju habitatov in drstišč	usmerjen dostop; brez množičnih dogodkov in intenzivne plovbe; sezonske omejitve
B - osrednja ribiška območja	rekreativni in športni ribolov ter prilagojena ribolovna mesta	pravila ribolova, varstvo drstišč, nadzor hranjenja in tekmovanj
C - rekreacija in nemotorizirani šport	hoja, tek, kolesarjenje in aktivnosti na vodi	uskladitev s plovbo, mirnimi območji in varnostjo
D - živahnejši turistično-rekreacijski del	urejene točke za obisk, interpretacijo, lokalno ponudbo in storitve	nosilna zmogljivost, sanitarije, odpadki, promet, univerzalna dostopnost
E - dogodki in prireditve	občasna organizacija dogodkov na prostorsko primernih lokacijah	časovne omejitve, hrup, promet, odpadki, sanacija prizorišča
F - servisne in vstopno-izstopne točke	vstop plovil, dostop služb, servis, parkiranje in dezinfekcija	jasne pristojnosti, nadzor, preprečevanje invazivnih vrst
G - večnamenska območja	kombinacija rab, kjer ni visoke občutljivosti	prednost se določi glede na sezono in trenutno stanje

4.4. Pravila in pogoji rabe posameznih območij

Dejavnosti se po posameznih funkcionalnih območjih razvrščajo v tri skupine:

- **dopustne dejavnosti** – dejavnosti, ki so skladne s prednostno funkcijo območja in se praviloma lahko izvajajo ob upoštevanju veljavnih predpisov in splošnih pravil uporabe;
- **pogojno dopustne dejavnosti** – dejavnosti, ki so lahko sprejemljive ob predhodni uskladitvi ter določitvi posebnih pogojev glede lokacije, časa, obsega, načina izvajanja ali drugih omejitev;
- **neprimerne oziroma praviloma nedopustne dejavnosti** – dejavnosti, ki so v nasprotju s prednostno funkcijo območja oziroma bi lahko povzročile nesprejemljive vplive na naravo, vodo, varnost ali druge uporabnike.

Pri presoji dejavnosti se upoštevajo zlasti:

- vpliv na kakovost vode in vodni režim;
- vpliv na habitate, ribje populacije, drstišča in obrežno vegetacijo;
- naravovarstvena občutljivost območja;
- čas in trajanje dejavnosti;
- število uporabnikov oziroma obiskovalcev;
- vpliv na druge dejavnosti in uporabnike;
- prometna in infrastrukturna obremenitev;
- varnost uporabnikov in možnost interventnega dostopa;
- možnosti učinkovitega nadzora;
- stroški in zahteve dolgoročnega vzdrževanja;
- skladnost z veljavnimi prostorskimi, vodnimi, ribiškimi in drugimi režimi.

Preglednica 3: Matrika dovoljenih, pogojno dovoljenih in neprimernih dejavnosti po conah

Cona območja	Prednostna funkcija	Dopustne dejavnosti	Pogojno dopustne dejavnosti	Neprimerne oziroma praviloma nedopustne dejavnosti	Posebni pogoji in omejitve
A - mirni ribiški in habitatni del	prednost ribištvu, miru ter ohranjanju habitatov in drstišč	usmerjen dostop; brez množičnih dogodkov in intenzivne plovbe; sezonske omejitve	Individualni ribolov na določenih mestih, vodeni ogledi manjših skupin, nujna vzdrževalna dela	Večje prireditve, množično obiskovanje, intenzivna rekreacija, hrupne dejavnosti, posegi v obrežno vegetacijo brez strokovne utemeljitve	Prednost ima varstvo narave; dostop se usmerja in po potrebi časovno omejuje; posebej se upoštevajo obdobja drsti in druga občutljiva obdobja
B - osrednja ribiška območja	Rekreativni in športni ribolov ter trajnostno upravljanje ribjega fonda	Rekreativni ribolov, urejena ribolovna mesta, spremljanje ribjih populacij, ribiško-izobraževalne aktivnosti	Ribiška tekmovanja, večje organizirane aktivnosti, ureditev dodatnih ribolovnih mest in spremljajoče infrastrukture	Dejavnosti, ki poškodujejo drstišča ali trajno onemogočajo ribolov; nenadzorovano hranjenje rib oziroma ravnanja, ki povečujejo obremenitev vode	Upoštevajo se ribiškoupravljavski načrt, stanje ribjih populacij, drstišča, sezonske omejitve ter nosilna zmogljivost posamezne lokacije
C - rekreacija in nemotorizirani šport	Hoja, tek, kolesarjenje ter rekreativne dejavnosti na vodi in ob vodi	Hoja, tek, kolesarjenje, individualna rekreacija in dovoljene nemotorizirane aktivnosti na vodi	Organizirane vadbe, tekmovanja, večje športne skupine in prireditve	Dejavnosti, ki ogrožajo varnost drugih uporabnikov ali posegajo v mirna oziroma naravovarstveno občutljiva območja	Potrebno je usklajevanje s plovnim režimom, ribištvom, mirnimi območji in varnostnimi zahtevami
D - živahnejši turistično-rekreacijski del	Obisk, interpretacija, lokalna ponudba in turistične storitve	Obiskovalne in interpretacijske vsebine, lokalna ponudba, manjša turistična doživetja in izobraževalne aktivnosti	Večje turistične aktivnosti, gostinska ponudba, začasne ureditve in dogodki	Dejavnosti z nesorazmernim vplivom na okolje, nenadzorovano parkiranje, neurejeno odvajanje odpadnih voda, prekomeren hrup	Zagotoviti je treba ustrezne dostope, sanitarije, odpadke, parkiranje, univerzalno dostopnost ter dolgoročno vzdrževanje
E - dogodki in prireditve	Občasno izvajanje dogodkov na prostorsko primernih lokacijah	Manjši in srednje veliki športni, ribiški, kulturni, izobraževalni in lokalni dogodki	Večje prireditve oziroma dogodki z večjim številom obiskovalcev ali večjimi vplivi	Dogodki v občutljivih obdobjih ali dogodki, katerih vplivov ni mogoče ustrezno omejiti	Opredelijo se termin, obseg, največje pričakovano število obiskovalcev, promet, parkiranje, hrup, odpadki, varnost in sanacija prizorišča
F - servisne in vstopno-izstopne točke	Vstop plovil, servis, dostop služb, parkiranje, nadzor in dezinfekcija	Vstop in izstop dovoljenih plovil, interventni dostop, vzdrževanje, nadzor in dezinfekcija	Začasne servisne dejavnosti, dostava in omejeno parkiranje	Nenadzorovano spuščanje plovil, dejavnosti, ki ovirajo interventne poti oziroma osnovno funkcijo lokacije	Jasno se določijo vstopno-izstopne točke, plovbni režim, nadzor, dezinfekcija plovil in ukrepi za preprečevanje vnosa invazivnih vrst
G - večnamenska območja	Kombinacija združljivih rab	Ribištvo, rekreacija, obisk, manjše turistične, lokalne in izobraževalne aktivnosti	Organizirani dogodki, večje skupine in dejavnosti z višjo intenzivnostjo	Dejavnosti, ki zaradi obsega ali načina izvajanja onemogočajo druge pomembne rabe oziroma povzročajo nesprejemljive vplive	Prednost posamezne rabe se določa glede na sezono, stanje narave, časovno usklajenost, trenutno obremenjenost prostora in druge načrtovane dejavnosti

4.5. Časovno in sezonsko usklajevanje dejavnosti

Izvajanje dejavnosti mora slediti **prednostni funkciji posamezne cone ter pravilom in pogojem rabe.** Tudi kadar je dejavnost v določeni coni dopustna, je treba upoštevati druge uporabnike in interese na območju jezera.

Pri dejavnostih, ki lahko vplivajo na druge rabe ali funkcije območja, je zato potrebno **sodelovanje in usklajevanje relevantnih deležnikov**, zlasti MOC, Ribiške družine Celje, pristojnih upravljavcev voda in infrastrukture, turističnih in športnih ponudnikov, lokalnih društev ter drugih uporabnikov prostora.

Pri usklajevanju se upoštevajo predvsem:

- prednostna funkcija in režim posamezne cone;
- občutljiva naravovarstvena in ribiška obdobja;
- sezonska intenzivnost obiskovanja;
- dogodki, tekmovanja in večje organizirane aktivnosti;
- vplivi na druge uporabnike, promet in varnost.

Kadar se dejavnosti časovno ali prostorsko prekrivajo, se uskladijo z **izbiro primernejšega termina ali lokacije, prilagoditvijo obsega oziroma dodatnimi pogoji izvajanja**.

Cilj usklajevanja je zagotoviti, da se dejavnosti izvajajo **na ustreznih območjih, v primernem času in brez nesprejemljivih konfliktov z varstvom narave, ribištvom, varnostjo ter drugimi rabami Šmartinskega jezera**.

4.6. Kartografski prikaz usmeritev rabe

Kartografski prikaz predstavlja **prostorsko podlago za usklajevanje različnih rab in prihodnje upravljanje Šmartinskega jezera**. Jezero je glede na značilnosti prostora, obstoječe rabe ter potrebo po usklajevanju ribištva, varstva vodnega okolja, rekreacije in turizma okvirno razdeljeno na tri funkcionalne dele:

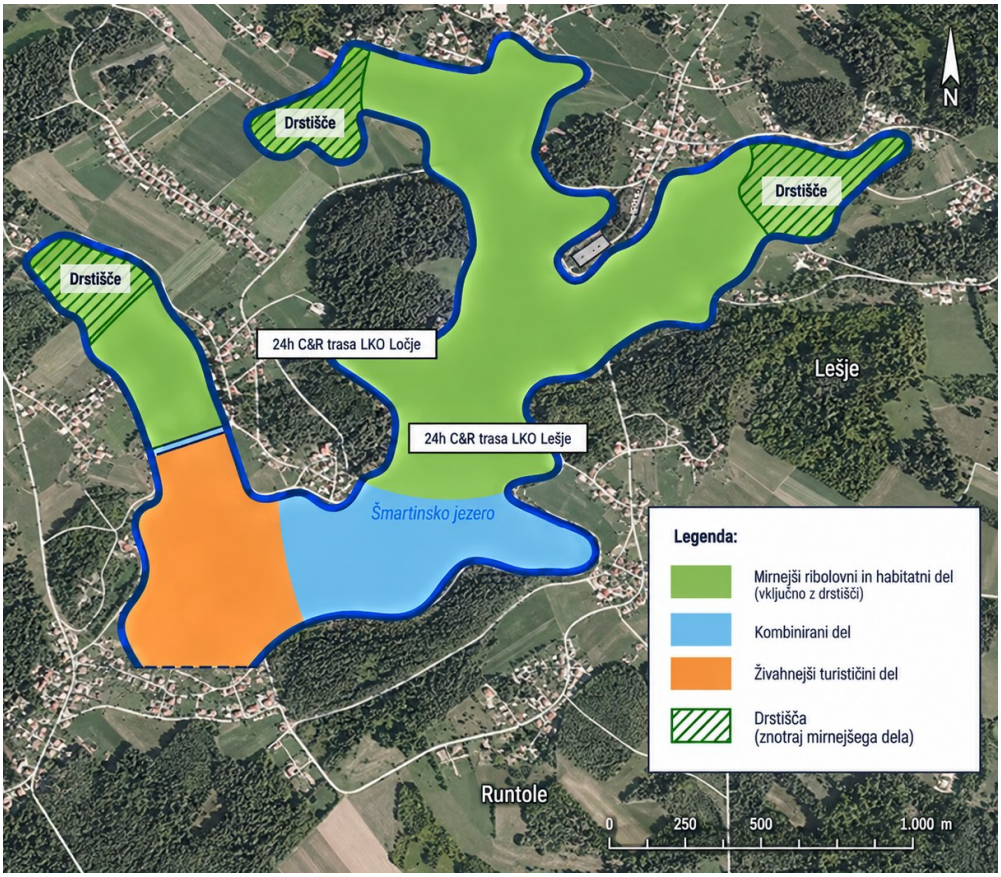
- **mirnejši ribolovni in habitatni del**, kamor so vključena tudi evidentirana drstišča in druga za ribištvo ter vodni ekosistem pomembna območja;
- **kombinirani del**, kjer se različne rabe prepletajo in jih je treba medsebojno usklajevati;
- **živahnejši turistični del**, namenjen predvsem intenzivnejši turistični in rekreacijski rabi ter z njo povezanim ureditvam.

Prikazana členitev predstavlja **usmeritev za nadaljnje načrtovanje in upravljanje jezera**. Mestni občini Celje in drugim pristojnim deležnikom lahko služi predvsem pri presoji novih dejavnosti in razvojnih pobud, usklajevanju različnih rab jezera, načrtovanju dostopov in infrastrukture ter prepoznavanju območij, kjer je zaradi občutljivosti prostora ali možnih konfliktov med rabami potrebna dodatna strokovna presoja.

Meje posameznih območij so **usmeritvene in niso prostorske ali pravne meje**. Po potrebi se lahko podrobneje opredelijo oziroma prilagodijo na podlagi strokovnih podatkov, sprememb rabe in nadaljnjega usklajevanja pristojnih deležnikov.

Kartografski prikaz **ne nadomešča veljavnih prostorskih aktov, predpisov, vodnih pravic ali drugih formalnih postopkov**, temveč predstavlja upravljavsko in odločevalsko orodje za bolj usklajeno, pregledno in trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera.

Slika: Osnutek za obravnavo MIRNI RIBIŠKI in HABITATNI DEL in ŽIVAHNEJŠI TURISTIČNI DEL

**OPOMBA: Ko bo usklajeno med partnerstvom, se bo oblikoval zemljevid z opredeljenimi mejami*

5. TRAJNOSTNE SMERNICE PO PODROČJIH

5.1. Voda, narava in obvodni prostor

Dosedanje strokovne podlage ne obravnavajo jezera kot celote na način, ki bi omogočal zanesljivo izbiro ukrepa čiščenja oziroma sanacije. Obravnavajo posamezne teme, vendar ne povežejo dovolj sedimenta, kakovosti in temperaturne razslojenosti vode, pretočnosti, dotokov in zadrževalnega časa, ribjih populacij, makrofitov in obrežnih habitatov, obremenitev iz prispevnega območja, kanalizacije ter primarne poplavnovarnostne funkcije zadrževalnika. To predstavlja osrednjo vrzel za nadaljnje odločanje.

Kot prednostni ukrep se zato pripravi celovita študija obremenitev, ekološkega stanja in sanacijskih možnosti Šmartinskega jezera. Njena naloga ni vnaprej potrditi izmuljevanja ali druge izbrane tehnologije, temveč primerjati izvedljive scenarije ter določiti kombinacijo ukrepov, ki bo dolgoročno izboljšala kakovost vode in ohranila oziroma izboljšala ribje habitate ob nespremenjeni poplavnovarnostni funkciji.

Celovita študija mora najmanj povezati: batimetrijo ter količino, razporeditev, lastnosti in izvor sedimenta; sezonski in globinski monitoring temperature, kisika, hranil in drugih ključnih parametrov; hidrološko bilanco, pretočnost in upravljanje gladine; aktualno inventarizacijo rib in presojo vpliva rib na vodo ter vode na ribe; stanje drstišč, makrofitov in obrežnih habitatov; vire obremenitev iz zaledja, kmetijstva, kanalizacije in obiskovanja; vplive podnebnih sprememb; ter pravno, okoljsko, tehnično in finančno primerjavo sanacijskih scenarijev z načrtom monitoringa učinkov.

DRSV bo po navedbah 5. koordinacijskega zapisnika maja 2026 pripravila projektno nalogo in naročila za študijo mulja. Ta je pomemben del strokovne podlage, vendar mora biti njena projektna naloga vsebinsko povezana z drugimi potrebnimi raziskavami. Podatke o vrstni sestavi in številčnosti rib, ki se zbirajo v okviru ocenjevanja ekološkega stanja, je treba pridobiti od ARSO oziroma Zavoda za ribištvo Slovenije, preveriti njihovo uporabnost ter jih po potrebi nadgraditi z namensko inventarizacijo.

Do sprejetja celovite strokovne podlage se izvajajo ukrepi brez tveganja napačne tehnološke izbire: zmanjševanje vnosov hranil, sedimenta in odpadnih voda pri viru; urejanje manjkajoče kanalizacije; varovanje obrežne vegetacije, drstišč in mirnih območij; monitoring vode in rib; urejanje odpadkov; nadzor dejavnosti ter priprava podatkovnih in kartografskih podlag. Večji posegi v sediment, vodni režim ali ribje populacije se ne izvajajo brez predhodne strokovne presoje njihovih kumulativnih učinkov.

Kakovost vode ter ohranjenost vodnega in obvodnega prostora predstavljata temelj trajnostnega upravljanja Šmartinskega jezera. Dejavnosti in posegi na jezeru ter v njegovem prispevnem območju morajo biti načrtovani tako, da ne poslabšujejo stanja voda, ne povečujejo vnosa hranil, sedimenta in drugih onesnaževal ter ne zmanjšujejo ekološke in krajinske vrednosti območja.

Posebno pozornost je treba nameniti obrežni in vodni vegetaciji, trstiščem, drstiščem ter drugim pomembnim habitatom, pa tudi problematiki zamuljevanja jezera. Pomemben izziv predstavlja tudi pomanjkanje oziroma odsotnost višje vodne vegetacije, ki ima pomembno vlogo pri zagotavljanju ustreznih habitatnih razmer in ekoloških procesih v vodnem okolju. Med možnimi vzroki je treba preveriti vpliv številčnosti rastlinojedih rib ter nihanja gladine vode, ki lahko vpliva tako na vodno kot obrežno vegetacijo. Ukrepi morajo zato vključevati preprečevanje vnosa sedimenta in onesnaževal iz zaledja, spremljanje stanja mulja ter presojo možnosti njegovega zmanjševanja oziroma odstranjevanja, hkrati pa tudi presojo pogojev za ohranjanje oziroma ponovno vzpostavitev vodne vegetacije. Večji posegi v sediment, vodno telo ali habitate se izvajajo na podlagi predhodnih strokovnih analiz.

Prednostne usmeritve in ukrepi so:

- spremljanje kemijskega in ekološkega stanja Šmartinskega jezera in Hudinje v okviru državnega monitoringa ARSO ter nadaljevanje spremljanja kakovosti vode Šmartinskega jezera v času kopalne sezone, ki ga zagotavlja MOC[1] in Hudinje za ohranjanje habitata rib;

[1] Veljaven **Programu monitoringa kemijskega in ekološkega stanja voda 2022–2027 v okviru katerega se izvaja operativni monitoring** izrecno vključuje *MPVT zadrževalnik **Šmartinsko jezero***, merilno mesto

- redne analize kvantitativna in kvalitativna mulja ter priprava strokovnih podlag za ukrepe za obravnavo jezerskega sedimenta ter priprava strokovnih podlag za zmanjševanje oziroma odstranjevanje sedimenta;
- zmanjševanje vnosa hranil, gnojnice, fitofarmacevtskih sredstev, sedimenta in drugih obremenitev iz prispevnega območja;
- ohranjanje in po potrebi obnova naravnih obrežnih pasov, trstišč in drugih občutljivih habitatov;
- preprečevanje onesnaževanja ter ustrezno ravnanje z odpadki in odpadnimi vodami na podlagi strokovnih podlag;
- preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, tudi z ustreznimi preventivnimi ukrepi na vstopno-izstopnih točkah v kolikor bo relevantno;
- uporaba sonaravnih rešitev pri urejanju obale in izvajanju ukrepov za izboljšanje ekološkega stanja, ki temelji na sonaravnih rešitvah;
- izdelava strokovnih podlag na podlagi vseh predvidenih analiz stanje s celovito presojo vplivov in načrtom ukrepov za izboljšanje stanja jezera;
- sodelovanje z **Direkcijo Republike Slovenije za vode, Mestno občino Celje, Zavodom za ribištvo ter drugimi pristojnimi institucijami** pri načrtovanju in izvajanju ukrepov;
- sodelovanje z raziskovalnimi in strokovnimi institucijami pri načrtovanju in načinu izvajanja ukrepov, raziskavah zamuljevanja, kakovosti vode, vplivov podnebnih sprememb ter preverjanju novih rešitev.

Pri nadaljnjem upravljanju naj velja načelo, da se **najprej zmanjšujejo vzroki obremenjevanja jezera**, hkrati pa se na podlagi monitoringa in raziskav načrtujejo ciljni ukrepi v jezeru in njegovem zaledju. Sodelovanje pristojnih upravljavcev in raziskovalnih institucij je pri tem pomembno za izbiro strokovno utemeljenih, dolgoročno učinkovitih in okoljsko sprejemljivih rešitev.

5.2. Razvoj ribištva, ribjih populacij in ribiške destinacije

Ribiška destinacija se razvija na štirih povezanih stebrih: kakovost ribolova in habitatov; urejena, varna in dostopna ribolovna infrastruktura; storitve in informacije za ribiča; ter spremljevalna ponudba za družino. Koncept »ribič z družino« povezuje ribolov z nastanitvami, lokalno kulinariko in pridelki, učnimi potmi, kulturno ponudbo Celja, rekreacijo, wellnessom ter programi za otroke. Spremljevalna ponudba podpira ribiško destinacijo, ne pa izriva ribiške rabe iz mirnega dela jezera.

Med prednostne razvojne vsebine sodijo skupna predstavitev ribolovnega okoliša, preprost nakup ribolovnih dovolilnic, koledar ribiških dogodkov in tekmovanj, zemljevid ribolovnih mest in pravil, servisne storitve za ribiče in plovila, programi za mlade, medgeneracijska druženja, usposabljanja ter razvoj krožnih inovacij, kot je izdelava ribiških vab iz odpadnih materialov.

Ribištvo je pomembna tradicionalna in razvojna dejavnost Šmartinskega jezera in Hudinje. Trajnostno ribiško upravljanje mora ohranjati zdrave ribje populacije in kakovostne habitate ter omogočati dolgoročen rekreativni in športni ribolov, na Hudinji predvsem odgovorno muharjenje, prilagojeno značilnostim posameznega revirja.

Pri upravljanju ribjega fonda je treba upoštevati stanje posameznih vrst, velikostno in starostno strukturo rib, ribolovni pritisk, stanje drstišč ter povezavo med ribjimi populacijami in kakovostjo vode. Odločitve glede vlaganja rib, upravljanja posameznih vrst in drugih posegov morajo temeljiti na strokovnih podatkih in biti usklajene z ekološkim stanjem jezera.

Prednostne usmeritve in ukrepi so:

- redno spremljanje vrstne sestave, številčnosti, velikostne strukture in zdravstvenega stanja ribjih populacij;
- evidentiranje, varovanje in po potrebi izboljšanje pomembnih drstišč in ribjih habitatov;
- usklajevanje vlaganja rib z ribiško-upravljavskim načrtom, stanjem jezera in dolgoročnimi cilji upravljanja;
- spremljanje ribolovnega pritiska ter prilagajanje pravil ribolova dejanskemu stanju ribjih populacij;

Koprivnica in **Hudinjo** povirje–Nova Cerkev z merilnim mestom ***Pod Socko*** ter Hudinjo Nova Cerkev–sotočje z Voglajno z merilnim mestom ***Celje***. Glej tudi zakonske podlage: Uredba o stanju površinskih voda. Pravilnik o monitoringu stanja površinskih voda.

- zagotavljanje trajnostnega rekreativnega in športnega ribolova ter spodbujanje odgovornega ravnanja ribičev;
- ustrezno načrtovanje ribiških tekmovanj in drugih večjih ribiških aktivnosti glede na coniranje, sezono, stanje rib ter druge uporabnike jezera;
- preprečevanje prekomernega vnosa hrane in drugih ravnanj, ki lahko dodatno obremenjujejo vodo;
- urejanje in vzdrževanje ribolovnih mest, pri čemer se del lokacij prilagodi tudi gibalno oviranim ribičem;
- izvajanje izobraževanj o ekologiji jezera in Hudinje, ribjih vrstah, trajnostnem ribolovu ter vplivih podnebnih in okoljskih sprememb;
  ohranjanje naravne struge, obrežne vegetacije in salmonidnih habitatov Hudinje ter ozaveščanje, da se njeni naravneje ohranjeni odseki ne obremenjujejo z neprimernimi posegi, onesnaževanjem ali čezmernim obiskom;
- sodelovanje **Ribiške družine Celje, Zavoda za ribištvo Slovenije, MOC, Direkcije Republike Slovenije za vode ter drugih pristojnih strokovnih institucij** pri načrtovanju in izvajanju ukrepov;
- sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami pri spremljanju ribjih populacij, habitatov in povezav med ribjim fondom, kakovostjo vode ter spremembami ekosistema.

Posebna pozornost naj bo namenjena **drstiščem in drugim občutljivim območjem**, kjer se lahko ribolov, plovba, rekreacija ali druge dejavnosti časovno oziroma prostorsko omejijo skladno s coniranjem iz poglavja 4.

Ribištvo naj se razvija tudi kot del izobraževalne, turistične in lokalne ponudbe Šmartinskega jezera, pri čemer naj temelji na načelih odgovornega ribolova ter trajnostnega upravljanja ribjih populacij v povezavi z ekološkim stanjem jezera. Ribiški krožki, naravoslovni dnevi, predstavitve ribjih vrst in odgovornega ribolova ter vključevanje mladih lahko pomembno prispevajo k razumevanju delovanja vodnega ekosistema, odgovornemu odnosu do rib in dolgoročnemu varovanju jezera. Tovrstne izobraževalne aktivnosti so bile kot konkreten ukrep predvidene že v predhodni različici smernic.

Trajnostno ribiško upravljanje mora zato temeljiti na **spremljanju stanja, strokovnem odločanju, sodelovanju deležnikov in sprotnem prilagajanju ukrepov**, pri čemer je dolgoročno stanje ekosistema predpogoj za kakovosten ribolov in nadaljnji razvoj ribiške ponudbe.

5.3. Rekreacija, šport in uporaba vodne površine

Šmartinsko jezero je pomemben prostor za rekreacijo, šport in preživljanje prostega časa. Hoja, tek, kolesarjenje, ribolov, plovba in druge aktivnosti na vodi povečujejo privlačnost območja, vendar morajo biti organizirane tako, da so **varne, medsebojno usklajene ter skladne z varstvom narave in ribiškimi funkcijami jezera**.

Osnovno izhodišče za urejanje rekreacijskih in športnih dejavnosti **predstavlja coniranje**. Posamezne aktivnosti se usmerjajo na območja, kjer so glede na njihovo intenzivnost, vplive in potrebe po infrastrukturi najbolj primerne, pri čemer je treba upoštevati tudi sezonske in časovne omejitve.

Prednostne usmeritve in ukrepi so:

- spodbujanje hoje, teka, kolesarjenja ter drugih oblik nemotorizirane rekreacije;
- – spodbujanje urejenih in okoljsko sprejemljivih oblik rekreacije na vodi, kot so veslanje, supanje, kajakaštvo, kanuizem, rekreacijska plovba ter druge obstoječe vodne aktivnosti, vključno z vejkanjem, ob upoštevanju plovbnega režima, coniranja in varstva občutljivih delov jezera;
- urejanje in vzdrževanje poti, dostopov, počivališč ter druge spremljajoče infrastrukture;
- jasno določanje območij in pogojev za izvajanje aktivnosti na vodni površini;
- posodobitev občinskega odloka o plovbnem režimu na Šmartinskem jezeru na podlagi coniranja, varnosti, varstva habitatov in uskladitve z ribištvom;
- zagotavljanje urejenih in nadzorovanih vstopno-izstopnih mest za plovila;
- izvajanje ukrepov za preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, vključno z informiranjem in ustrezno dezinfekcijo plovil v kolikor je to relevantno;

- – ureditev preglednega sistema uporabe plovil na Šmartinskem jezeru, usklajenega z nacionalno zakonodajo in občinskim plovbnim režimom, z jasno določenimi vrstami dovoljenih plovil, načinom njihovega evidentiranja oziroma označevanja, vstopno-izstopnimi mesti, pravili uporabe in nadzorom;
- usklajevanje športnih tekmovanj, organiziranih vadb in večjih rekreacijskih aktivnosti z drugimi uporabniki jezera in občutljivimi obdobji;
- zagotavljanje varnosti na vodi in ob vodi, ustrezne signalizacije ter prostih interventnih dostopov;
- redno spremljanje konfliktov med različnimi uporabniki in po potrebi prilagajanje prostorskih ali časovnih režimov.

Posebno pozornost je treba nameniti plovbi, saj se neposredno prepleta z ribištvom, rekreacijo, varstvom habitatov in zagotavljanjem varnosti. MOC zato v sodelovanju z Ribiško družino Celje, ZPO Celje, pristojnimi državnimi organi in nadzornimi službami pripravi posodobitev odloka o plovbnem režimu. Ta naj jasno določi dovoljene vrste plovil, območja in čas plovbe, vstopno-izstopne točke, način evidentiranja oziroma označevanja plovil, nadzor, odgovornosti ter ukrepe za preprečevanje širjenja invazivnih vrst.

Cilj je ohraniti Šmartinsko jezero kot **dostopen in kakovosten rekreacijski prostor**, vendar tako, da intenzivnost dejavnosti ne presega zmogljivosti posameznih območij in ne zmanjšuje kakovosti naravnega okolja, varnosti ali možnosti drugih uporabnikov.

5.4. Trajnostni turizem in lokalna ponudba

Razvoj turizma ob Šmartinskem jezeru mora izhajati iz kakovosti naravnega okolja, značilnosti jezera in njegove večnamenske rabe. Turizem se zato razvija kot dopolnilna dejavnost, ki prispeva k lokalnemu gospodarstvu in prepoznavnosti območja, vendar ne povečuje obremenitev vode, habitatov, obale, prometa in druge infrastrukture preko sprejemljive nosilne zmogljivosti prostora.

Prednost ima razvoj **kakovostnega, manjšega in vsebinsko prepoznavnega turizma**, povezanega z ribištvom, naravo, lokalno gastronomijo, podeželjem, rekreacijo in kulturno ponudbo Celja. Cilj ni povečevanje števila obiskovalcev samo po sebi, temveč daljše zadrževanje, kakovostnejša doživetja, večja lokalna dodana vrednost ter boljša prostorska in časovna razporeditev obiska.

Trajnostni razvoj turizma se usklajuje s prostorskim coniranjem iz poglavja 4, predvsem z območji intenzivnejšega obiska in turistične rabe ter večnamenskimi območji. Nova turistična ponudba in infrastruktura se praviloma usmerjata na že urejene oziroma prostorsko primerne lokacije, medtem ko se mirna, habitatno občutljiva in naravovarstveno pomembna območja varujejo pred intenziviranjem turistične rabe.

Ključne smernice so:

- razvoj Šmartinskega jezera kot **kakovostne, trajnostne in prepoznavne destinacije**, povezane z mestnim turizmom Celja in širšo regionalno turistično ponudbo;
- razvoj **ribiške destinacije** kot ene od posebnosti Šmartinskega jezera, pri čemer se ribištvo povezuje z naravo, lokalno gastronomijo, izobraževanjem, rekreacijo ter drugimi doživetji za spremljevalce in družine;
- razvoj turističnih paketov, kot je koncept **»Ribič z družino«**, ki povezuje ribolov, kulinariko, naravo, kulturno dediščino, rekreacijo, wellness in druge lokalne vsebine;
- razvoj **manjših, kakovostnih in individualiziranih doživetij** namesto množičnih oblik turizma, zlasti v povezavi z naravoslovjem, ribištvom, lokalno kulinariko, podeželjem, aktivnim oddihom in interpretacijo jezera;
- povezovanje turistične ponudbe z **lokalnimi kmetijami, gostinskimi in drugimi ponudniki** ter spodbujanje uporabe lokalnih in sezonskih pridelkov, hrane in pijače ter kratkih dobavnih verig;
- vključevanje lokalnih ponudnikov v **skupne turistične produkte in promocijske aktivnosti**, da se večji del gospodarskih učinkov obiskovanja jezera ohrani v lokalnem okolju;
- povezovanje z **Visit Celje in ZPO Celje** ter usklajevanje razvoja in promocije Šmartinskega jezera z občinskimi in regionalnimi turističnimi usmeritvami;
- sistematična **interpretacija naravne, vodne in ribiške dediščine** Šmartinskega jezera z informacijskimi točkami, vodenimi programi, učnimi vsebinami in digitalnimi orodji;

- spodbujanje **počasnega, spoštljivega in trajnostnega turizma**, pri katerem se obiskovalce usmerja k odgovornemu ravnanju, uporabi urejenih poti in dostopov, zmanjševanju odpadkov ter spoštovanju mirnih območij, ribičev, lokalnih prebivalcev in drugih uporabnikov prostora;
- spodbujanje **celoletne oziroma sezonsko bolj uravnotežene ponudbe**, kjer to dopuščajo naravne razmere, s čimer se zmanjšujejo vršne obremenitve prostora v najbolj obiskanih obdobjih;
- spremljanje **števila obiskovalcev, sezonskih in dnevnih konic ter obremenjenosti ključnih turističnih in dostopnih točk** kot podlage za načrtovanje in prilagajanje upravljanja območja;
- pri načrtovanju novih ali razširjenih turističnih dejavnosti upoštevati njihove možne vplive na **kakovost vode, naravno okolje, promet, hrup, krajinsko podobo in druge uporabnike območja**;
- razvoj kampov, glampinga, turističnih kmetij, postajališč za avtodome in drugih nastanitvenih oblik načrtovati **na lokacijah, kjer je takšna raba skladna z veljavnimi prostorskimi akti**, ob upoštevanju coniranja območja ter vodovarstvenih in naravovarstvenih pogojev; umeščanje in izvedba se izvajata skladno s predpisanimi postopki ter na podlagi zahtevanih dovoljenj in soglasij;
- pri razvoju turistične ponudbe zagotavljati **ustrezno odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda** glede na lokacijo, obseg dejavnosti, obstoječo infrastrukturo in zahteve veljavnih predpisov;
- zagotavljati **ustrezno ravnanje z odpadki**, prilagojeno vrsti in intenzivnosti turistične oziroma rekreacijske rabe;
- zagotavljati **ustrezno urejene dostope in parkiranje** na območjih intenzivnejše turistične in rekreacijske ponudbe;
- turistične ponudnike spodbujati k **učinkoviti rabi vode in energije, zmanjševanju izdelkov za enkratno uporabo, ločevanju odpadkov, uporabi trajnostnih materialov ter vključevanju lokalnih proizvodov in storitev**;
- vključevati načela **univerzalne dostopnosti** pri razvoju turističnih produktov, informacij, doživetij in infrastrukture ter upoštevati potrebe gibalno in senzorno oviranih ter drugih ranljivih skupin;
- vključevati **mlade, lokalno prebivalstvo, ponudnike, ribiče in druge deležnike** v razvoj novih turističnih produktov, da ponudba izhaja iz lokalnih značilnosti in znanja ter ostaja sprejemljiva za lokalno skupnost;
- **digitalno platformo RD Celje** razvijati kot informacijsko in promocijsko podporo trajnostnemu upravljanju celjskega ribolovnega okoliša ter predstavitvi ribiških in drugih doživetij, lokalnih ponudnikov, pravil obiskovanja, zemljevida območja in aktualnih informacij; platformo smiselno povezovati z drugimi turističnimi in informacijskimi spletnimi stranmi, zlasti Šmartinskega jezera in Visit Celje.

Pri razvoju turistične ponudbe se uporablja načelo **»kakovost pred količino«**. Povečevanje turističnih kapacitet samo po sebi ni razvojni cilj. Prednost imajo pobude, ki ustvarjajo lokalno dodano vrednost, podaljšujejo čas kakovostnega obiska, vključujejo lokalne ponudnike, ne povečujejo nesorazmerno prometnih in okoljskih obremenitev ter so skladne z ekološkimi omejitvami in nosilno zmogljivostjo Šmartinskega jezera.

5.5. Dostopnost, mobilnost in infrastruktura

Za vključujoče ribištvo se prednostno uredijo pilotna dostopna ribolovna mesta: dostopen pomol, bližnje parkirno mesto, utrjena obračalna površina za invalidski voziček, primeren naklon dostopa, zaščitna ograja in jasne oznake. Večji posegi se izvedejo šele po preveritvi prostorske, naravovarstvene in finančne izvedljivosti.

Dostopnost in infrastruktura pomembno vplivata na kakovost obiskovanja ter na prostorsko razporeditev obremenitev okoli Šmartinskega jezera. Cilj ni zgolj zagotavljanje večjega števila dostopov, parkirišč ali objektov, temveč **oblikovanje urejenega sistema**, ki obiskovalce usmerja na primerne lokacije, spodbuja trajnostne načine prihoda ter zagotavlja varen in enakovreden dostop različnim skupinam uporabnikov.

Pri načrtovanju infrastrukture se prednostno izboljšujejo, vzdržujejo in prilagajajo obstoječe ureditve. Nova infrastruktura se umešča predvsem na že obremenjene oziroma prostorsko primerne lokacije in v skladu s coniranjem iz poglavja 4.

Ključne smernice so:

- izboljševanje varnih peš in kolesarskih povezav med Celjem, okoliškimi naselji in območjem Šmartinskega jezera;
- povezovanje dostopnosti jezera z obstoječimi sistemi trajnostne mobilnosti Mestne občine Celje;
- spodbujanje hoje, kolesarjenja, javnega potniškega prometa in drugih oblik trajnostne mobilnosti kot prednostnih načinov dostopa;
- preučitev sezonskih rešitev javnega oziroma skupinskega prevoza v obdobjih povečanega obiska;
- spremljanje prometnih obremenitev, zasedenosti parkirišč ter načinov prihoda obiskovalcev;
- usmerjanje parkiranja na ustrezne vstopne točke in preprečevanje nenadzorovanega parkiranja ob občutljivih delih jezera;
- zagotavljanje interventnih, servisnih in drugih nujnih dostopov;
- vzpostavljanje preglednega sistema glavnih vstopnih točk v območje jezera;
- fazno urejanje in redno vzdrževanje poti, pomolov, klopi, sanitarij, ograj, piknik prostorov ter druge javne infrastrukture;
- zagotavljanje zadostnih in ustrezno vzdrževanih sanitarij na območjih večje koncentracije obiskovalcev;
- zagotavljanje urejenih zbirnih mest za odpadke na lokacijah, kjer so glede na obisk dejansko potrebna;
- posodobitev oziroma vzdrževanje jeza in sistema pretočnosti v okviru pristojnosti upravljavca ter na podlagi strokovnih podlag;
- nadaljnje urejanje športnega pristana Brezova kot pomembne infrastrukturne in servisne točke v skladu s coniranjem in režimom uporabe vodne površine;
- uporaba trajnih, popravljivih in okoljsko ustreznih materialov ter naravnih materialov, kot sta les in kamen, kadar so tehnično in varnostno primerni;
- omejevanje novih neprepustnih površin ter uporaba rešitev, ki omogočajo ustrezno ponikanje oziroma upravljanje padavinskih voda, kjer je to izvedljivo;
- zagotavljanje ustreznega vzdrževanja infrastrukture skozi celotno življenjsko dobo in upoštevanje stroškov prihodnjega vzdrževanja že pri načrtovanju investicije;
- načrtovanje vseh pomembnejših ureditev po načelih univerzalnega oblikovanja;
- zagotavljanje stabilnih in ustrezno širokih poti, ramp, ograj, počivališč, sanitarij in parkirnih mest za gibalno ovirane uporabnike;
- ureditev dostopnih pomolov in ribolovnih mest, vključno z najmanj pilotnimi inkluzivnimi ribolovnimi mesti;
- prilagoditev informacijskih tabel in drugih vsebin z ustreznimi kontrasti, velikostjo pisave, piktogrami in drugimi oblikami dostopnega komuniciranja;
- upoštevanje potreb slepih, slabovidnih, gluhih in naglušnih ter drugih uporabnikov, za katere klasična vizualna informacija ni zadostna;
- priprava minimalnih standardov za nove in prenovljene ureditve;
- sodelovanje z invalidskimi organizacijami in drugimi predstavniki uporabnikov pri načrtovanju dostopnih rešitev;
- vzpostavitev enotne celostne grafične podobe za usmerjevalne, opozorilne in interpretacijske table ter druge informacije na območju jezera;
- povezovanje fizične informacijske infrastrukture z digitalno platformo Pametne ribiške skupnosti.

Temeljna usmeritev je **urejati dostop, ne pa zgolj povečevati dostopnosti z osebnim avtomobilom**. Kakovostna infrastruktura mora zmanjševati konflikte, varovati občutljiva območja, omogočati trajnostne načine prihoda in zagotavljati vključujočo uporabo prostora.

5.6. Dogodki, prireditve in večje obremenitve območja

Dogodki se izvajajo na vnaprej določenih, infrastrukturno primernih lokacijah v živahnejšem delu jezera. Pri organizaciji se upoštevajo vplivi na naravo in druge uporabnike, sezonske omejitve, zmogljivost prostora, promet, hrup, odpadki, sanitarne in varnostne zahteve ter vremenska in hidrološka tveganja. Organizator mora zagotoviti ustrezno ureditev in čiščenje območja po dogodku.

Večje prireditve se ne izvajajo v mirnih in habitatno občutljivih območjih, zlasti v obdobjih drsti rib in razmnoževanja drugih živali.

Osnovno načelo je: **dogodek se prilagodi prostoru in njegovim omejitvam, ne prostor zahtevam dogodka.**

5.7. Informiranje, ozaveščanje in odgovorno vedenje

Trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera ni mogoče samo z infrastrukturo, prepovedmi in nadzorom. Pomemben del upravljanja je, da uporabniki razumejo značilnosti jezera, poznajo pravila ter vedo, zakaj so posamezne omejitve potrebne.

Informiranje mora biti jasno, enotno, dostopno in povezano med fizičnim prostorom in digitalnimi vsebinami. Obiskovalec mora že na glavnih vstopnih točkah dobiti razumljive informacije o območjih rabe, pravilih plovbe, ribolovu, varstvu narave, varnosti, odpadkih in odgovornem vedenju.

Pomembno vlogo ima digitalna platforma Pametne ribiške skupnosti, ki se razvija iz promocijskega orodja v skupni informacijski center za uporabnike, ponudnike in upravljavce.

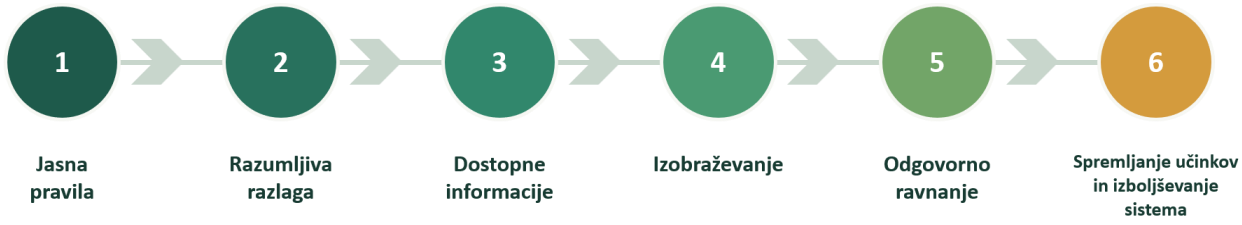
Ključne smernice so:

- priprava in objava jasnih pravil uporabe Šmartinskega jezera in njegovega obvodnega prostora;
- priprava skupnega kodeksa ravnanja za obiskovalce in uporabnike jezera;
- vključitev pravil glede varstva narave, miru, plovbe, ribolova, odpadkov, kurjenja, gibanja po poteh in spoštovanja drugih uporabnikov;
- postavitev enotno oblikovanih informacijskih, opozorilnih in usmerjevalnih tabel na ključnih lokacijah;
- uporaba kratkih, razumljivih besedil, piktogramov in dostopnih oblik komunikacije;
- razvoj digitalnega zemljevida funkcionalnih območij, dostopov, poti, ribolovnih mest, turistične ponudbe, servisnih točk in drugih pomembnih lokacij;
- uporaba digitalne platforme PRS kot centra znanja in informacij o stanju jezera, pravilih, dogodkih, ponudnikih in aktualnih opozorilih;
- postopno vključevanje podatkov monitoringa v obiskovalcem razumljivi obliki;
- izvajanje naravoslovnih dni, ribiških krožkov in drugih izobraževalnih programov za osnovne šole in mladino;
- razvoj koncepta »Jezero kot učilnica« za povezovanje ekologije, voda, ribištva, biodiverzitete in trajnostnega razvoja;
- izvajanje izobraževanj za ribiče, prebivalce, ponudnike in druge uporabnike o ekologiji jezera, trajnostnem ribolovu, kakovosti vode in varstvu habitatov;
- vključevanje Ribiške družine Celje, šol, lokalnih društev in drugih partnerjev v izobraževalne aktivnosti;
- izvajanje kampanj ozaveščanja preko družbenih omrežij, lokalnih medijev, informacijskih tabel in drugih komunikacijskih kanalov;
- promocija odgovornega obnašanja glede odpadkov, hrupa, plovbe, uporabe ognja, zaščite živali in vegetacije;

- izvajanje prostovoljskih in čistilnih akcij kot dopolnila rednemu sistemskemu vzdrževanju območja;
- vključevanje občanov, šol, društev in drugih zainteresiranih v spremljanje in skrb za območje, kjer je to strokovno smiselno;
- razvoj dostopnih izobraževalnih in interpretacijskih vsebin za gibalno in senzorno ovirane uporabnike;
- usposabljanje ponudnikov in prostovoljcev za ustrezno delo z osebami z invalidnostjo;
- nadaljnji razvoj aktivnosti, ki spodbujajo vključujoče ribištvo in dostop do narave za osebe s posebnimi potrebami;
- sodelovanje z invalidskimi organizacijami pri pripravi vsebin in preverjanju njihove dostopnosti;
- promocija pozitivnih primerov lokalnega sodelovanja, vključujočega ribištva, varstva narave in trajnostne ponudbe;
- zagotavljanje možnosti, da obiskovalci in lokalni prebivalci preko digitalne platforme oziroma drugega sistema sporočijo opažene težave, poškodovano infrastrukturo, onesnaženje ali druge pomembne dogodke;
- periodično preverjanje, ali obiskovalci poznajo osnovna pravila in ali so uporabljeni komunikacijski ukrepi učinkoviti.

Informiranje in ozaveščanje morata biti povezana z dejanskim upravljanjem prostora. **Pravila, ki niso jasno pojasnjena in vidna na terenu, se težje izvajajo; informacije brez ustreznega upravljanja in nadzora pa same po sebi niso dovolj.**

Od jasnih pravil do izboljševanja sistema

6. MODEL TRAJNOSTNEGA UPRAVLJANJA IN ODLOČANJA

Šmartinsko jezero je večnamenski prostor, na katerem se prepletajo vodnogospodarske, poplavnovarnostne, naravovarstvene, ribiške, rekreacijske, športne, turistične, infrastrukturne in lokalne razvojne funkcije. Upravljanje zato ni v pristojnosti enega samega nosilca, ampak zahteva usklajeno delovanje več institucij in drugih deležnikov.

Namen modela trajnostnega upravljanja je vzpostaviti **jasen, predvidljiv in pregleden sistem sodelovanja in odločanja**, v katerem se o novih dejavnostih, posegih, investicijah in spremembah režimov ne odloča ločeno po posameznih sektorjih, temveč se pred odločitvijo preverijo njihovi skupni učinki na jezero in njegove uporabnike.

Model temelji na naslednjih načelih:

- zakonske pristojnosti posameznih organov in institucij se ne spreminjajo;
- koordinacijski mehanizem ne nadomešča upravnih, prostorskih, vodnih, naravovarstvenih, ribiških ali drugih postopkov;
- vse pomembnejše razvojne pobude se pred izvedbo preverijo z vidika celotnega območja Šmartinskega jezera;
- poplavnovarnostna funkcija zadrževalnika, varstvo kakovosti vode in pomembnih habitatov predstavljajo osnovni okvir vseh nadaljnjih odločitev, pri čemer ima zagotavljanje poplavne varnosti prednostno vlogo;
- odločitve morajo temeljiti na razpoložljivih podatkih, strokovnih podlagah in preverljivih merilih;
- pri pomembnejših pobudah se vključijo prizadeti oziroma relevantni deležniki;
- pri presoji se upoštevajo tudi kumulativni učinki več dejavnosti in posegov;
- vsaka potrjena pomembnejša pobuda mora imeti določenega nosilca, rok, način financiranja in način spremljanja učinkov;
- upravljanje poteka po načelu **načrtuj – izvedi – spremljaj – ovrednoti – izboljšaj**.

6.1. Vloga projekta Pametna ribiška skupnost pri vzpostavitvi modela

Model trajnostnega upravljanja izhaja iz aktivnosti in ugotovitev projekta Pametna ribiška skupnost, v katerem sodelujejo CresCo, d. o. o., Mestna občina Celje, Ribiška družina Celje in Kmetija Mlake. Projektni partnerji v okviru svojih projektnih nalog prispevajo k pripravi podlag, povezovanju deležnikov, izobraževanju ter oblikovanju razvojnih usmeritev za trajnostni razvoj ribištva na območju Šmartinskega jezera in Celjskega ribiškega okoliša.

Pri tem imata CresCo in Kmetija Mlake posebni razvojni vlogi, ki se bosta nadaljevali tudi po zaključku projekta: CresCo na področju koordinacije, povezovanja deležnikov in iskanja finančnih virov, Kmetija Mlake pa na področju izobraževanja ribičev ter nadaljnjega izvajanja programa ribiških vodnikov. Ti vlogi dopolnjujeta, ne pa nadomeščata zakonskih pristojnosti občine, Ribiške družine Celje, državnih organov in drugih institucij.

CresCo, d. o. o. – vodilni partner projekta Pametna ribiška skupnost

CresCo kot vodilni partner projekta vodi ter vsebinsko in organizacijsko koordinira izvajanje projekta Pametna ribiška skupnost. Njegove ključne naloge so:

- začetna priprava in koordinacija strokovnih, razvojnih ter drugih projektnih podlag;
- povezovanje in usklajevanje projektnih partnerjev;
- prenos in usklajevanje pripravljenih izhodišč najprej znotraj partnerstva, nato pa s pristojnimi institucijami, lokalno skupnostjo in drugimi relevantnimi deležniki;
- spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti in doseganja zastavljenih ciljev;
- spodbujanje trajnostnega razvoja ribištva ter njegovega povezovanja z varstvom narave, lokalnim razvojem in ribiškim turizmom;

- priprava predlogov nadaljnjih ukrepov;
- iskanje ustreznih finančnih virov za trajnostni razvoj Celjskega ribiškega okoliša.

Po zaključku projekta bo CresCo v tesnem sodelovanju z Ribiško družino Celje, Mestno občino Celje in ZPO Celje nadaljeval povezovanje ključnih deležnikov, razvoj novih projektnih pobud in iskanje finančnih virov za izvajanje ukrepov, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju Celjskega ribiškega okoliša. Njegova vloga ostaja koordinacijska in razvojna ter ne posega v zakonske pristojnosti posameznih institucij.

Kmetija Mlake – partner projekta Pametna ribiška skupnost

Kmetija Mlake ima pomembno vlogo na področju izobraževanja ribičev, prenosa praktičnega znanja ter razvoja in izvajanja programa ribiških vodnikov. Njene ključne naloge so:

- izvajanje izobraževanj za ribiče;
- spodbujanje odgovornega in trajnostnega ribolova;
- vzpostavitev, izvajanje in nadaljnji razvoj programa ribiških vodnikov;
- usposabljanje ribičev za kakovostno vodenje obiskovalcev, interpretacijo območja ter odgovorno ravnanje z ribami, vodnim okoljem in habitati;
- povezovanje vodenega ribolova z lokalno ponudbo in trajnostnim ribiškim turizmom;
- sodelovanje pri ozaveščanju o varovanju rib, habitatov ter vodnega in obvodnega okolja.

Tudi po zaključku projekta Pametna ribiška skupnost bo Kmetija Mlake nadaljevala izobraževalne aktivnosti in razvoj znanj na področju trajnostnega ribolova, program ribiških vodnikov pa je zasnovan kot trajni rezultat projekta ter kot ena od podlag za nadaljnji razvoj kakovostne ribiško-turistične ponudbe.

Mestna občina Celje – partner projekta Pametna ribiška skupnost

Mestna občina Celje v projektu sodeluje predvsem na področju **promocije, informiranja in ozaveščanja javnosti** ter povezovanja projektnih vsebin z lokalnim okoljem. Njene ključne naloge so:

- promocija projekta, njegovih aktivnosti in rezultatov;
- informiranje in ozaveščanje javnosti o trajnostnem ribištvu in odgovornem odnosu do Šmartinskega jezera;
- vključevanje projektnih vsebin v občinske komunikacijske in promocijske kanale;
- povezovanje projekta z drugimi občinskimi aktivnostmi in projekti na območju Šmartinskega jezera;
- sodelovanje pri predstavitvi rezultatov projekta lokalni skupnosti in drugim deležnikom.

Tudi po zaključku projekta lahko Mestna občina Celje pomembno prispeva k **promociji trajnostnega razvoja Šmartinskega jezera, obveščanju javnosti ter povezovanju projektnih rezultatov z nadaljnjimi aktivnostmi občine**.

Ribiška družina Celje – partner in glavni vsebinski pobudnik projekta Pametna ribiška skupnost

Ribiška družina Celje je **glavni vsebinski pobudnik projekta** ter ključni nosilec strokovnega in praktičnega znanja s področja ribištva. Kot izvajalka ribiškega upravljanja Celjskega ribiškega okoliša ima osrednjo vlogo pri skrbi za ribe, ribje populacije in njihov življenjski prostor ter pri razvoju trajnostnega ribolova.

Njene ključne naloge so:

- podajanje pobud in strokovnih izhodišč za razvoj trajnostnega ribištva;
- zagotavljanje praktičnega in strokovnega znanja o ribah, ribjih populacijah, ribolovu in stanju ribolovnih voda;
- skrb za ribe in izvajanje ribiškega upravljanja v okviru svojih pristojnosti;
- varovanje ribjih populacij, drstišč in pomembnih habitatov;
- sodelovanje pri oblikovanju trajnostnih pravil in usmeritev za ribolov;
- sodelovanje pri razvoju ribiškega turizma in kakovostne ribiške ponudbe;
- vključevanje ribičev ter prenos njihovih izkušenj, potreb in predlogov v projektne aktivnosti;
- sodelovanje pri ozaveščanju o odgovornem ribolovu in varovanju vodnega okolja.

Ribiška družina Celje tudi po zaključku projekta ostaja **ključni strokovni partner in »skrbnik za ribe« na območju Celjskega ribiškega okoliša**. V okviru svojih pristojnosti nadaljuje ribiško upravljanje, skrb za ribje

populacije in njihov življenjski prostor ter sodeluje pri nadaljnjem razvoju trajnostnega ribištva in ribiškega turizma.

6.2. Obstoječe pristojnosti in odgovornosti

Model trajnostnega upravljanja ne vzpostavlja novega organa, ki bi prevzemal zakonske pristojnosti obstoječih institucij. Njegov namen je zagotoviti, da se pristojni nosilci pred pomembnejšimi odločitvami medsebojno uskladijo ter da so odgovornosti za pripravo, izvedbo in spremljanje posameznih ukrepov jasno določene.

V model se vključujejo nosilci zakonskih pristojnosti, projektni partnerji, upravljavci infrastrukture, strokovne institucije in drugi deležniki. Njihove pristojnosti in vloge niso enake, temveč se medsebojno dopolnjujejo.

Mestna občina Celje

Mestna občina Celje ima osrednjo koordinacijsko in razvojno vlogo predvsem na področjih, ki so v njeni pristojnosti oziroma pri katerih nastopa kot pobudnik, investitor ali povezovalec.

Njene ključne naloge so predvsem:

- usklajevanje občinskih razvojnih, prostorskih, turističnih, prometnih in infrastrukturnih aktivnosti na območju jezera;
- vključevanje usmeritev Šmartinskega jezera v občinske razvojne in prostorske dokumente;
- koordinacija občinskih javnih zavodov, podjetij in izvajalcev;
- priprava in izvajanje občinskih investicij;
- sodelovanje z državnimi organi in drugimi nosilci pristojnosti;
- zagotavljanje oziroma koordiniranje javne infrastrukture v okviru občinskih pristojnosti;
- koordinacija prometne politike, parkiranja in trajnostne mobilnosti;
- sodelovanje pri spremljanju obiska, infrastrukture in drugih kazalnikov;
- podpora koordinacijskemu mehanizmu Šmartinskega jezera.

Ribiška družina Celje

Ključna področja so:

- izvajanje ribiškega upravljanja v okviru veljavnih ribiškogojitvenih podlag in predpisov;
- spremljanje ribolovnega pritiska in stanja ribjih populacij v okviru svojih pristojnosti in razpoložljivih podatkov;
- varovanje drstišč in ribiško pomembnih habitatov;
- upravljanje oziroma sodelovanje pri urejanju ribolovnih mest;
- organizacija rekreativnega in športnega ribolova ter ribiških tekmovanj;
- izvajanje ribiškega nadzora v okviru pristojnosti;
- aktivno sodelovanje pri izvajanju projekta Pametna ribiška skupnost, pripravi strokovnih in praktičnih izhodišč ter izobraževanju in ozaveščanju ribičev;
- nadaljnje sodelovanje s CresCo, Mestno občino Celje, Kmetijo Mlake in ZPO Celje pri izvajanju razvojnih pobud za Celjski ribiški okoliš;
- sodelovanje pri presoji pobud, ki lahko vplivajo na ribje populacije, drstišča ali izvajanje ribolova.

Direkcija Republike Slovenije za vode

Ključna področja so zlasti:

- izvajanje nalog upravljanja voda ter vodnih in priobalnih zemljišč ter sodelovanje pri vprašanjih vodne infrastrukture v okviru zakonskih pristojnosti;
- zagotavljanje in varovanje vodnogospodarske ter poplavno-varnostne funkcije zadrževalnika;
- presoja posegov na vodna in priobalna zemljišča;
- sodelovanje pri ukrepih, povezanih s hidrologijo, sedimentom, pritoki in morfologijo jezera;
- sodelovanje pri strokovnem spremljanju in sanacijskih ukrepih, kadar so ti v njihovi pristojnosti.

Zavod za ribištvo Slovenije in druge strokovne institucije

Vključujejo se predvsem takrat, kadar so potrebne strokovne presoje glede:

- ribjih populacij;
- ribiškega upravljanja;
- drstišč in ribjih habitatov;
- vplivov posegov na vodne organizme;
- drugih vprašanj, za katera je potrebno neodvisno strokovno mnenje.

ZPO Celje

Njegove naloge se določijo glede na pogodbe, pooblastila in dejanski obseg upravljanja, predvsem na področjih:

- upravljanja območja in objektov pri pregradi;
- sodelovanja pri zagotavljanju varne uporabe območja pregrade;
- vzdrževanja javne infrastrukture in površin v njegovem upravljanju;
- spremljanja stanja objektov in infrastrukture;
- zbiranja operativnih podatkov in obveščanja pristojnih služb o težavah na terenu;
- sodelovanja z Mestno občino Celje, Ribiško družino Celje in CresCo pri nadaljnjih razvojnih aktivnostih.

Zelenice, Simbio in drugi izvajalci javnih služb

Njihove naloge se določijo glede na pogodbe in področje izvajanja posamezne javne službe, zlasti glede vzdrževanja zelenih in javnih površin, čiščenja ter ravnanja z odpadki.

Turistični, gostinski, športni in drugi ponudniki

Njihova odgovornost je zlasti:

- izvajanje dejavnosti skladno s prostorskimi in drugimi pogoji;
- spoštovanje pravil uporabe območja;
- odgovorno ravnanje z odpadki, odpadnimi vodami, energijo in drugimi viri;
- sodelovanje pri oblikovanju trajnostnih turističnih produktov;
- informiranje svojih gostov o pravilih območja;
- sodelovanje pri spremljanju obiska in učinkov turistične dejavnosti, kadar je to dogovorjeno.

Kmetje in lastniki zemljišč v prispevnem območju

Pomembni so predvsem pri:

- zmanjševanju vnosa hranil in sedimenta v jezero;
- ukrepi za izboljšanje kakovosti vode in ekološkega stanja jezera se podrobneje opredelijo na podlagi načrtovane strokovne podlage, njihovo izvajanje pa se glede na vrsto ukrepa, pristojnosti in odgovornosti razdeli med pristojne institucije, upravljavce, lastnike zemljišč in druge relevantne deležnike;
- zmanjševanju erozije ter površinskega vnosa sedimenta, hranil in drugih onesnaževal z zemljišč v vodotoke in Šmartinsko jezero;
- sodelovanju pri izvajanju ukrepov v prispevnem območju jezera, kadar bodo ti na podlagi strokovnih podlag opredeljeni kot potrebni in se bodo nanašali na zemljišča v njihovem upravljanju.

Lokalni prebivalci, društva, šole in civilna družba

Vključujejo se zlasti v:

- participativno načrtovanje;
- identifikacijo problemov in konfliktov;
- izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti;
- prostovoljske in druge skupnostne aktivnosti;
- spremljanje uporabniške izkušnje in kakovosti prostora.
  varovanje Hudinje ter ozaveščanje o odgovornem ribolovu in ravnanju ob reki.

Raziskovalne in druge strokovne institucije

Raziskovalne in druge strokovne institucije se vključujejo glede na potrebe posameznih strokovnih nalog in zagotovljene vire financiranja oziroma na podlagi naročila pristojnega nosilca. Njihova vloga je zagotavljanje strokovnih podatkov, analiz in podpore pri načrtovanju ter vrednotenju ukrepov. Izjema so naloge, ki se že izvajajo v okviru rednega državnega monitoringa pristojnih državnih institucij (ARSO in DRSV) ter njihovih izvajalcev.

Njihova vloga je predvsem:

- izvajanje dodatnih raziskav, analiz in ciljnega monitoringa, kadar je ta potreben;
- priprava strokovnih podlag na podlagi naročila oziroma v okviru posameznih projektov;
- vrednotenje učinkov izvedenih ukrepov;
- razvoj in strokovna presoja možnih rešitev;
- zagotavljanje neodvisne strokovne podpore pri zahtevnejših vprašanjih in odločitvah.

Za vsako pomembnejše področje upravljanja se v izvedbenem načrtu določi najmanj: **nosilec → sodelujoči partnerji → naloga → rok → vir financiranja → kazalnik izvedbe.**

S tem se prepreči, da bi posamezni ukrepi ostali brez jasno določene odgovornosti.

6.3. Postopek obravnave novih dejavnosti, ureditev in razvojnih pobud

Pomembnejše nove dejavnosti, ureditve in razvojne pobude na območju Šmartinskega jezera se pred izvedbo preverijo z vidika prostorske in zakonske skladnosti ter vplivov na jezero, naravo in njegove uporabnike. Namen zgodnje obravnave je pravočasno prepoznati morebitne omejitve, konflikte in potrebne prilagoditve.

Pri presoji se upoštevajo predvsem:

- skladnost s prostorskimi akti, določili zakona, ki ureja vode, veljavnimi vodnimi pravicami, funkcionalnim coniranjem ter prednostno funkcijo območja;
- vplivi na kakovost vode, habitate, drstišča in ribje populacije;
- vplivi na druge uporabnike in nosilno zmogljivost prostora;
- prometne, infrastrukturne in varnostne zahteve;
- dostopnost, lokalne razvojne koristi ter stroški upravljanja in vzdrževanja.

Pobuda se na podlagi presoje opredeli kot:

- sprejemljiva;
- sprejemljiva pod pogoji;
- potrebna dodatne strokovne presoje;
- neskladna z usmeritvami območja.

Pri zahtevnejših pobudah se vključijo pristojni organi, strokovne institucije in relevantni deležniki. Smernice ne nadomeščajo predpisanih dovoljenj, soglasij in drugih formalnih postopkov, temveč zagotavljajo zgodnjo in usklajeno obravnavo.

Za obravnavano pobudo se določijo najmanj nosilec izvedbe, ključni pogoji, odgovornost za nadaljnje upravljanje in vzdrževanje ter po potrebi način spremljanja vplivov.

6.4. Merila za sprejemanje prihodnjih odločitev

Vsaka pobuda se preveri z enotnimi vprašanji. Odgovor je lahko DA, NE ali POTREBNA DOPOLNITEV. Če pobuda ni zakonsko in prostorsko skladna ali bi nesprejemljivo ogrozila varnost, vodo, habitate oziroma ribje populacije, se ne nadaljuje v predlagani obliki.

Merilo	Ključno vprašanje	Pravilo odločanja
Skladnost	Ali je pobuda skladna s predpisi, prostorskimi akti, coniranjem in ribiškoupravljavskimi podlagami?	Če ne, se zavrne ali spremeni.
Voda in narava	Ali varuje kakovost vode, ribje populacije, drstišča, obrežje in druge habitate?	Nesprejemljivi vplivi niso dopustni.
Varnost	Ali so zagotovljeni varna izvedba, dostopi in upoštevanje hidroloških tveganj?	Varnost je prednostno merilo.
Prostor in uporabniki	Ali lokacija prenese dejavnost brez čezmernih obremenitev in konfliktov?	Po potrebi se prilagodijo kraj, obseg ali čas.
Izvedljivost	Ali so določeni nosilec, stroški, vzdrževanje, financiranje in spremljanje učinkov?	Brez odgovornega nosilca se ukrep ne potrdi.
Lokalna korist	Ali pobuda prispeva k ribištvu, kakovosti prostora in lokalni dodani vrednosti?	Korist se presoja šele po izpolnitvi varovalnih meril.

6.5. Sodelovalni model in koordinacijski mehanizem

Za učinkovitejše in dolgoročno sodelovanje se predlaga ustanovitev Sveta za trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera kot osrednjega koordinacijskega mehanizma za usklajevanje upravljanja, varovanja in razvoja območja. Svet predstavlja nadgradnjo sodelovanja, vzpostavljenega v okviru projekta Pametna ribiška skupnost, in izhaja tudi iz predloga konzorcijskega sodelovanja, opredeljenega v novi projektni prijavnici.

Pri vprašanjih, povezanih s Hudinjo in Savinjo, se v delo Sveta vključijo tudi nosilci, pristojni za obravnavani vodotok, odsek oziroma porečje.

Svet je povezovalno in strokovno-posvetovalno telo. Ne prevzema zakonskih pristojnosti sodelujočih institucij, ne izdaja dovoljenj in ne nadomešča formalnih upravnih, strokovnih ali drugih postopkov. Končne odločitve sprejemajo pristojni organi v okviru svojih zakonskih pooblastil.

Jedro Sveta naj sestavljajo predstavniki:

- Mestne občine Celje;
- Ribiške družine Celje;
- Direkcije Republike Slovenije za vode;
- ZPO Celje kot upravljavca območja pri pregradi;
- CresCo kot razvojnega in koordinacijskega partnerja v času trajanja projekta PRS, za nadaljevanje ga potrdi RD Celje ali MOC;
- Kmetije Mlake, zlasti na področju izobraževanja in ribiškega turizma.

Mestna občina Celje sklicuje in vodi Svet ter skrbi za povezovanje občinskih nalog, razvojnih projektov in predlogov ukrepov. Ribiška družina Celje zagotavlja podatke in strokovna izhodišča s področja ribjih populacij, habitatov, ribolova in izvajanja ribiško-čuvajske službe. DRSV sodeluje pri vprašanjih upravljanja voda, vodne infrastrukture in posegov v vodni prostor. Drugi člani sodelujejo skladno s svojimi pristojnostmi, strokovnimi znanji in nalogami.

Drugi upravljavci, izvajalci javnih služb, strokovne in raziskovalne institucije, lokalni ponudniki, kmetje, društva, prebivalci ter drugi deležniki se vključujejo glede na obravnavano tematiko. Za posamezna strokovna vprašanja se lahko oblikujejo začasne delovne skupine, v katere se povabijo ustrezni strokovnjaki in predstavniki pristojnih institucij.

Glavne naloge Sveta so:

- usklajevanje projektov, posegov, dejavnosti in večjih dogodkov;
- obravnava pomembnejših razvojnih pobud;
- spremljanje izvajanja smernic in dogovorjenih ukrepov;
- pregled ključnih podatkov o stanju jezera, ribjih populacijah, obisku in infrastrukturi;
- usklajevanje izvajanja plovbnega režima ter sistema evidentiranja oziroma registracije plovil, za katera je to glede na vrsto in način uporabe potrebno[2];
- prepoznavanje konfliktov med uporabniki prostora in priprava predlogov usklajenih rešitev;
- določanje prednostnih nalog in predlogov nadaljnjih izboljšav;
- iskanje možnosti za pridobivanje dodatnih finančnih sredstev;
- izmenjava informacij med institucijami, deležniki in javnostjo;
- spodbujanje strokovno in podatkovno podprtega odločanja.

Svet se praviloma **sestane najmanj dvakrat letno**, po potrebi pa tudi pogosteje, zlasti ob večjih posegih, izrednih dogodkih, ugotovljenih okoljskih tveganjih ali pripravi pomembnejših projektov.

[2] Predvidena ureditev evidentiranja oziroma registracije plovil se ne nanaša na običajna manjša plovila oziroma športne rekvizite za osebno in dnevno rekreacijo, kot so SUP-i, kajaki in kanuji, za katere registracija po veljavni nacionalni ureditvi ni zahtevana. Nanaša se predvsem na plovila, za katera je registracija oziroma druga ustrezna evidenca potrebna glede na njihove tehnične značilnosti, namen in način uporabe, na primer večja plovila za prevoz oseb.

Za vsak dogovorjeni ukrep se določijo najmanj: naloga → odgovorni nosilec → sodelujoči partnerji → rok → status izvedbe → po potrebi vir financiranja in kazalnik uspešnosti.

Dogovori in sklepi se evidentirajo v kratkem zapisniku. **Enkrat letno se pripravi skupni pregled izvedenih ukrepov, odprtih nalog in prednostnih aktivnosti za naslednje obdobje.**

Svet zagotavlja kontinuiteto sodelovanja tudi po zaključku posameznih projektov. Njegov namen je postopno vzpostaviti usklajeno, strokovno in podatkovno podprto upravljanje Šmartinskega jezera, ne da bi posegal v zakonske pristojnosti posameznih organov.

6.6. Vloga digitalne platforme pri upravljanju, informiranju in spremljanju

Digitalna platforma Pametne ribiške skupnosti se postopno razvija v skupno informacijsko in podporno orodje za razvoj ribištva in akvakulture.

Njena vloga ni nadomeščanje uradnih evidenc, informacijskih sistemov ali pristojnosti posameznih institucij, temveč povezovanje ključnih informacij na enem mestu ter izboljšanje dostopnosti podatkov za upravljavce, uporabnike, lokalne ponudnike in predvsem za obiskovalce.

Platforma je zasnovana predvsem kot informacijsko, izobraževalno in promocijsko spletno mesto Ribiške družine Celje in projekta Pametna ribiška skupnost. Na enem mestu povezuje informacije za ribiče, obiskovalce in širšo lokalno skupnost.

Platforma trenutno omogoča predvsem:

- predstavitev voda in revirjev Celjskega ribiškega okoliša, zlasti Šmartinskega jezera, Savinje, Hudinje s Tesnico in gojitvenih ribnikov Goričica;
- predstavitev ribjih vrst, osnovnih pogojev ribolova ter povezav do veljavnih ribolovnih režimov;
- informacije o plovnem režimu na Šmartinskem jezeru;
- dostop do informacij o ribolovnih dovolilnicah, ceniku in članstvu v RD Celje;
- prikaz poti do Šmartinskega jezera, možnosti parkiranja, sprehajalnih in kolesarskih povezav ter dostopa z javnim prevozom;
- objavo aktualnih obvestil, novic, začasnih omejitev, tekmovanj in drugih dogodkov;
- izobraževalne vsebine v okviru Ribiške učilnice, ribiškega bontona, varnega ravnanja z ribami in varovanja narave;
- predstavitev dela z mladimi, ribogojstva, ribiškega nadzora, tekmovanj, trofejnih ulovov in drugih dejavnosti RD Celje;
- predstavitev projekta Pametna ribiška skupnost, njegovih aktivnosti, izobraževanj, infrastrukturnih ureditev in pričakovanih rezultatov;
- pregled lokalne turistične, gostinske, športne in druge ponudbe ter pomoč pri načrtovanju obiska;
- stik z RD Celje in posredovanje obvestil oziroma opažanj.

V nadaljnjih fazah (smernice) se lahko platforma nadgradi z:

- interaktivnim prikazom funkcionalnih con, ribolovnih mest in pomembne infrastrukture;
- ažurnimi in preverjenimi podatki o stanju jezera;
- pregledom izvajanja trajnostnih smernic in prednostnih ukrepov;
- koledarjem za usklajevanje različnih organiziranih dejavnosti;
- sistemom za strukturirano prijavo težav na terenu;
- dostopnostnimi prilagoditvami za različne skupine uporabnikov.

Platforma tako že zagotavlja pomembno informacijsko in izobraževalno podporo, z nadaljnjimi nadgradnjami pa lahko postane tudi orodje za spremljanje trajnostnega upravljanja in boljše usklajevanje dejavnosti na območju jezera.

Pri informacijah, povezanih z varnostjo, kakovostjo vode ali drugimi pomembnimi opozorili, se platforma povezuje z informacijami pristojnih institucij in ne ustvarja vzporednega sistema uradnega obveščanja. Prav tako se objavijo novice v zvezi z zaključki srečanj Sveta za trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera in neformalnih srečanj Pametne ribiške skupnosti.

Obseg javno objavljenih podatkov se prilagodi njihovi kakovosti, razpoložljivosti in razumljivosti za uporabnike.

Za dolgoročno delovanje platforme in vzdrževanje bo skrbela RD Celje. Digitalna platforma naj tako deluje kot povezovalni člen med podatki, upravljanjem in uporabniki prostora.

Osnovna logika njenega delovanja je: zanesljivi podatki → razumljive informacije → boljše usklajevanje → odgovorno vedenje uporabnikov → spremljanje rezultatov → izboljševanje upravljanja.

7. IZVEDBENI NAČRT IN SPREMLJANJE

Izvedbeni načrt trajnostne smernice povezuje s konkretnimi ukrepi, odgovornimi nosilci, časovnim okvirom in spremljanjem rezultatov.

Izhaja iz aktivnosti, opredeljenih že v predhodnih smernicah, zlasti na področju vzdrževanja, kakovosti vode, infrastrukture, ribištva, izobraževanja, lokalnega turizma, vključevanja skupnosti in dolgoročnega upravljanja.

Namen izvedbenega načrta ni določiti vseh prihodnjih projektov vnaprej, temveč vzpostaviti sistem, po katerem se ukrepi: **določijo → prednostno razvrstijo → dodelijo odgovornemu nosilcu → izvedejo → spremljajo → ovrednotijo → po potrebi prilagodijo.**

7.1. Prednostni ukrepi

Najvišjo strokovno prednost ima priprava programa raziskav za celovito obravnavo jezera. Program združi obstoječe študije, naročeno študijo mulja, podatke monitoringa kakovosti vode, podatke o ribjih populacijah, hidrološke podatke, popis habitatov in vire obremenitev ter določi manjkajoče raziskave, nosilce, roke in financiranje.

Izvede se neodvisna celovita študija obremenitev in sanacijskih možnosti, ki pripravi najmanj scenarij brez večjega posega, scenarij preventivnih ukrepov v zaledju, ciljne ukrepe v jezeru ter smiselne kombinacije ukrepov. Za vsak scenarij se ocenijo učinki na ribe in habitate, kakovost vode, poplavno varnost, stroški, dovoljenja, izvedljivost, tveganja in zahteve dolgoročnega vzdrževanja.

Ukrepi se razvrstijo na:

Prednost imajo ukrepi, ki so potrebni za redno delovanje območja, varovanje jezera, zmanjševanje obremenitev ter izboljšanje kakovosti uporabe prostora.

Ukrepi se razvrstijo v naslednje skupine:

Ekološko ravnovesje vodnega okolja in ribjih populacij

- redno spremljanje kakovosti in temperature vode Šmartinskega jezera ter izbranih odsekov Hudinje;
- spremljanje stanja ribjih habitatov in pomembnih sprememb v jezeru in Hudinji;
  varovanje naravne ohranjenosti Hudinje, zlasti muharskih in rezervatnih odsekov, ter ozaveščanje o odgovornem ravnanju ob reki;
- sodelovanje s pristojnimi institucijami in raziskovalnimi organizacijami pri spremljanju stanja;
- izvedba potrebnih analiz in priprava strokovnih podlag za opredelitev posameznih virov in njihovega deleža h kumulativnim obremenitvam jezera, določitev prioritet ukrepanja ter opredelitev ustreznih ukrepov;
- izvajanje ukrepov, opredeljenih na podlagi strokovnih analiz, skladno z določenimi prioritetami ter pristojnostmi in odgovornostmi posameznih deležnikov.
- izvajanje ukrepov za ohranjanje in izboljševanje stanja vode, obale in habitatov;
- strokovna presoja zahtevnejših posegov v jezero pred njihovo izvedbo (pristojnost DRSV).

Vzdrževanje in urejenost območja

- redno vzdrževanje poti, pomolov, sanitarij, zelenih površin in druge javne infrastrukture;
- sprotno odpravljanje poškodb in nevarnih mest;

- redno čiščenje območja jezera in odvoz odpadkov;
- organiziranje čistilnih akcij v sodelovanju z lokalnimi društvi, šolami, ribiči in prostovoljci;
- vzdrževanje informacijskih, opozorilnih in usmerjevalnih oznak;
- postopno izboljševanje dostopnosti infrastrukture za različne skupine uporabnikov.

Ribištvo in uporaba vodne površine

- spremljanje stanja ribjih populacij in ribolovnega pritiska na Šmartinskem jezeru in Hudinji;
- varovanje drstišč in pomembnih ribjih habitatov;
- urejanje in vzdrževanje ribolovnih mest;
- izboljševanje dostopnosti ribolova za osebe s posebnimi potrebami;
- posodobitev odloka o plovbnem režimu ter vzpostavitev sistema registracije oziroma evidence plovil, urejenih vstopno-izstopnih točk in učinkovitega nadzora;
- informiranje uporabnikov o pravilih plovbe, ribolova in odgovorne uporabe jezera.

Izobraževanje, ozaveščanje in vključevanje skupnosti

- izvajanje naravoslovnih dni, ribiških krožkov in izobraževanj, ki vključujejo Šmartinsko jezero in Hudinjo;
- izvajanje usposabljanj za ribiče, prebivalce, ponudnike in druge uporabnike;
- kampanje ozaveščanja o varovanju vode, narave, ravnanju z odpadki in odgovorni uporabi območja;
- vključevanje šol, društev, lokalnih prebivalcev in prostovoljcev v aktivnosti ob jezeru;
- uporaba digitalne platforme Pametne ribiške skupnosti za informiranje, izobraževanje in povezovanje.

Trajnostni turizem in lokalna ponudba

- razvoj in povezovanje lokalnih turističnih produktov;
- nadaljnji razvoj koncepta »Ribič z družino« in drugih produktov, povezanih z ribištvom, naravo in lokalno ponudbo;
- vključevanje lokalnih kmetij, gostinskih in turističnih ponudnikov;
- povezovanje z Visit Celje in drugimi relevantnimi turističnimi organizacijami;
- spodbujanje lokalnih proizvodov, kratkih dobavnih verig ter kakovostne in vključujoče turistične ponudbe.

Upravljanje in sodelovanje

- delovanje koordinacijskega mehanizma iz poglavja 6;
- redno usklajevanje med ključnimi nosilci;
- spremljanje izvajanja dogovorjenih ukrepov;
- letna obravnava rezultatov in odprtih problemov;
- priprava dolgoročnega načrta upravljanja in financiranja po zaključku projekta Pametna ribiška skupnost.

Pri določanju prednostnih ukrepov se najprej zagotavljajo **varnost, kakovost vode, redno vzdrževanje in osnovno upravljanje**, nato pa razvojni ukrepi in nove investicije.

7.2. Časovni okvir izvajanja

Ukrepi se izvajajo postopno glede na njihovo nujnost, zahtevnost, pristojnosti, razpoložljive strokovne podlage in finančne možnosti.

Razdelijo se na:

Kratkoročne ukrepe

Med kratkoročne se prednostno vključijo aktivnosti, ki jih je mogoče izvajati v okviru obstoječih pristojnosti in organizacijskih možnosti, predvsem:

- redno vzdrževanje in čiščenje območja;
- spremljanje kakovosti vode in drugih razpoložljivih kazalnikov;
- izvajanje izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti;
- ureditev osnovnih pravil informiranja uporabnikov;
- pregled stanja infrastrukture in določitev prioritet sanacije;
- ureditev koordinacije med ključnimi nosilci;
- pregled obstoječih kazalnikov in določitev izhodiščnega stanja za nadaljnje spremljanje.

Srednjeročne ukrepe

Mednje sodijo ukrepi, ki zahtevajo dodatno usklajevanje, projektiranje, financiranje ali sodelovanje več nosilcev, predvsem:

- fazna obnova in izboljševanje infrastrukture, usklajeno z že začetimi deli MOC, ZPO Celje in Zelenic; dokončanje in spremljanje rezultatov projekta Zeleni trenutki: rekreativne ureditve, obnova učne poti ter dostopne vsebine s QR-kodami in zvočnimi zapisi;
- urejanje dostopnosti in inkluzivnih ribolovnih mest;
- sprejem posodobljenega odloka o plovbnem režimu, uvedba registracije oziroma evidence plovil ter ureditev vstopno-izstopnih točk in nadzora;
- razvoj lokalnih turističnih produktov in mreže ponudnikov;
- izboljševanje digitalne platforme PRS;
- izvedba ukrepov za izboljšanje stanja vode, obale in habitatov na podlagi strokovnih ugotovitev.

Dolgoročne razvojne usmeritve

Dolgoročno upravljanje temelji na strokovno utemeljenem odločanju in izvajanju ukrepov. Kot prednostni naslednji korak se zagotovi priprava celovite strokovne podlage za izboljšanje kakovosti vode Šmartinskega jezera, ki opredeli ključne dejavnike in vire obremenitev, njihov prispevek h kumulativnim vplivom, prioritete ukrepanja ter potrebne ukrepe. Ugotovitve strokovne podlage se upoštevajo pri nadaljnjem načrtovanju in izvajanju ukrepov v okviru pristojnosti posameznih nosilcev.

Dolgoročno se zagotavlja:

- stabilen sistem upravljanja Šmartinskega jezera;
- trajno financiranje vzdrževanja in monitoringa;
- periodično izboljševanje infrastrukture;
- dolgoročno spremljanje stanja vode, narave in ribjih populacij;

- nadaljnji razvoj trajnostne turistične in lokalne ponudbe;
- prilagajanje upravljanja ugotovljenim spremembam stanja jezera in načina njegove uporabe.

Podrobnejši roki za posamezne ukrepe se določijo v matriki prednostnih ukrepov, nosilcev in določenih rokov.

7.3. Nosilci in partnerji pri izvajanju

Izvajanje smernic temelji na sodelovanju pristojnih institucij, projektnih partnerjev, upravljavcev infrastrukture in drugih deležnikov, ne na odgovornosti ene same institucije

Za vsak pomembnejši ukrep se določijo:

- odgovorni nosilec;
- sodelujoči partnerji;
- vsebina ukrepa in pričakovani rezultat;
- predvideni rok;
- vir financiranja;
- kazalnik oziroma način spremljanja izvedbe.

Med ključne nosilce in partnerje sodijo predvsem:

- Direkcija Republike Slovenije za vode;
- Mestna občina Celje;
- Ribiška družina Celje;
- Zavod za ribištvo Slovenije in druge pristojne strokovne institucije;
- ZPO Celje kot upravljavec območja in objektov pri pregradi;
- CresCo, d. o. o., kot razvojni in koordinacijski partner v času trajanja projekta Pametna ribiška skupnost;
- Kmetija Mlake kot partner za izobraževanje ribičev in razvoj programa ribiških vodnikov;
- Zelenice, Simbio in drugi izvajalci javnih služb;
- Zavod Celeia, lokalni turistični, gostinski in drugi ponudniki;
  Lokalno gospodarstvo
- raziskovalne in izobraževalne ustanove;
- lokalni kmetje in lastniki zemljišč;
- športna, ribiška in druga društva;
- šole, invalidske organizacije in predstavniki ranljivih skupin;
- lokalni prebivalci in prostovoljci.

Na ravni posameznega ukrepa mora biti vedno jasno določeno, **kdo vodi izvedbo in kdo pri njej sodeluje**.

Koordinacijski mehanizem spremlja izvajanje ukrepov, ne prevzema pa nalog in zakonskih pristojnosti posameznih nosilcev.

7.4. Ključni kazalniki trajnostnega upravljanja

Kazalniki omogočajo spremljanje stanja Šmartinskega jezera in Hudinje, izvajanja načrtovanih aktivnosti ter učinkovitosti upravljanja. Izhodiščni sistem temelji na kazalnikih, opredeljenih v predhodnih različicah smernic, in se postopno dopolnjuje glede na razpoložljivost podatkov, rezultate strokovnih študij ter razvoj sistema monitoringa.

Prednostno se spremljajo:

- kakovost in temperatura vode ter obremenjenost s hranili na podlagi razpoložljivih podatkov monitoringa in drugih meritev;
- stanje in sestava ribjih populacij na podlagi podatkov ribiškega upravljanja in drugih razpoložljivih strokovnih podatkov;
- intenzivnost ribolova in uporabe ribolovnih območij na podlagi razpoložljivih podatkov RD Celje ter stanje in dostopnost ribolovnih mest;
- stanje infrastrukture in obrežnih ureditev ter problematika odpadkov;
- izvajanje plovbnega režima ter evidentiranja oziroma registracije plovil, za katera je to potrebno;
- izvajanje izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti;
- razvoj trajnostne ribiške, turistične in lokalne ponudbe;
- vključevanje prebivalcev, društev in lokalnih ponudnikov;
  izvajanje ukrepov, določenih na podlagi strokovnih podlag in dogovorjenih med pristojnimi nosilci;
  odzivi uporabnikov in ključnih deležnikov na izvedene ukrepe.

Za Hudinjo se posebej spremljajo stanje salmonidnih habitatov, ohranjenost obrežnega pasu ter kršitve in obremenitve na muharskih in rezervatnih odsekih.

Strokovna pripravljenost temelji na povezovanju različnih strok in uporabi obstoječega znanja. Vključuje pregled in kritično ovrednotenje dosedanjih študij in podatkov monitoringa, pridobitev manjkajočih podatkov o stanju jezera in ribjih populacijah ter pripravo celovite strokovne podlage za izboljšanje kakovosti vode Šmartinskega jezera.

Strokovna podlaga mora zlasti:

- opredeliti ključne vzroke in vire obremenitev ter njihov prispevek h kumulativnim vplivom;
- določiti konkretne, izvedljive in prednostno razvrščene ukrepe ter potrebne tehnične usmeritve za njihovo izvedbo;
- določiti predlagane nosilce, sodelujoče institucije, okvirne roke in oceno stroškov;
- določiti merljive kazalnike za vrednotenje učinkov izvedenih ukrepov.

Smernice vzpostavljajo zavezo, da se strokovno utemeljeni ukrepi po izdelavi strokovne podlage vključijo v nadaljnje načrtovanje in izvajanje skladno s pristojnostmi posameznih nosilcev.

Za pripravo in izvedbo ukrepov je potrebno **povezovanje različnih strok** – poleg strokovnjakov za vode, ribe in vodne ekosisteme tudi strokovnjakov za prostorsko načrtovanje, upravljanje, komuniciranje in financiranje. Posebej je treba zagotoviti, da se rezultati strokovnih analiz ne le izdelajo, temveč tudi **javno predstavijo ter na razumljiv način prenesejo odločevalcem, deležnikom in širši javnosti**.

Zagotavljanje virov financiranja se obravnava ločeno od priprave strokovne podlage. Na podlagi opredeljenih ukrepov se pripravi finančni načrt ter preverijo možnosti kombiniranja občinskih, državnih, evropskih in drugih razpoložljivih virov financiranja.

Izvajanje ukrepov in doseganje kazalnikov

Ukrepi in letne ciljne vrednosti iz Preglednice 4, ki neposredno izhajajo iz projekta Trajnostno Šmartinsko jezero s sodelovanjem za naravo in prihodnost, se izvajajo v okviru odobrenega projekta. Njihova izvedba je odvisna od potrditve projekta, dogovorjenega partnerstva, terminskega načrta in zagotovljenih projektnih sredstev.

Za druge ukrepe, ki jih smernice predlagajo kot potrebne za dolgoročno upravljanje jezera, je treba pred začetkom izvajanja določiti:

- odgovornega nosilca;
- sodelujoče institucije;
- vsebinski in prostorski obseg ukrepa;
- terminski načrt;
- potrebna strokovna, kadrovska in finančna sredstva;
- kazalnike, določene glede na pristojnosti nosilcev;
- način zbiranja podatkov in poročanja.

Ker je večina dodatno predlaganih ukrepov povezana z novimi finančnimi, strokovnimi in kadrovskimi obveznostmi, bosta njihov obseg in čas izvedbe odvisna od razpoložljivih občinskih, državnih, evropskih oziroma drugih virov financiranja. Ciljne vrednosti, ki niso vključene v potrjen projekt ali redne naloge posameznega nosilca, zato pomenijo priporočeno razvojno usmeritev in ne vnaprej prevzete obveznosti.

Med prednostne ukrepe sodijo predvsem:

- priprava celovite strokovne podlage za izboljšanje kakovosti vode Šmartinskega jezera, ki temelji na rezultatih potrebnih analiz, ovrednotenju obstoječih študij in razpoložljivih podatkov ter določi konkretne, izvedljive in prednostno razvrščene ukrepe;
- izvajanje ukrepov, določenih s strokovno podlago, skladno s pristojnostmi in odgovornostmi posameznih nosilcev;
- izvajanje, spremljanje učinkov in po potrebi dopolnjevanje Odloka o plovbnem režimu na Šmartinskem jezeru;
- ureditev sistema evidentiranja oziroma registracije plovil, za katera je to glede na veljavno ureditev potrebno, ter zagotavljanje ustreznega nadzora;
- redno spremljanje kakovosti vode v okviru državnega monitoringa ARSO ter uporaba razpoložljivih podatkov o stanju ribjih populacij in vodnega ekosistema za vrednotenje stanja in učinkov izvedenih ukrepov.

Preglednica 4: Predlagani ključni kazalniki trajnostnega upravljanja

Področje	Kazalnik	Spremljanje	Na letnem nivoju
Ohranjanje vodnega habitata Šmartinsko jezero	Neodvisna celovita študija obremenitev in sanacijskih možnosti	MOC v sodelovanju z DRSV in ostalimi deležniki	Naročilo za študijo do konca leta 2027 (parcialne analize, strokovne podlage kot podlaga za celovito študijo jeseni 2027)
Odgovorna raba jezera	Ozaveščanje o »bontonu« na Šmartinskem jezeru	MOC preko družbenih omrežji, s sklicevanjem na platformo RD Celje in druge povezave.	Vsaj 5 x objava
Odgovorna raba jezera	Dopolnjen Odlok o plovbnem režimu na Šmartinskem jezeru	MOC v sodelovanju z RD Celje	V roku enega leta (do konca leta 2027)
Odgovorna raba jezera	Registracija čolnov	MOC v sodelovanju z javnimi službami in po potrebi RD Celje	Postopek se začne po dopolnitvi Odloka
Kakovost vode	temperatura in prisotnost hranil	meritve in relevantni javni podatki	stabilno oziroma izboljšano stanje

Področje	Kazalnik	Spremljanje	Na letnem nivoju
Okoljska ozaveščenost	število izvedenih izobraževalnih dogodkov	evidence MOC	najmanj 1 x dogodek letno
Čistost območja	čistilna akcija	podatki RD Celje & MOC	Najmanj 2x čistilna akcija 1 x v organizaciji RD Celje 1 x v organizaciji MOC
Srečanja PRS	redno neformalno srečanje, kjer se pogovarjamo o razvoju ribištva in akvakulture celjskega ribiškega okoliša in seznanimo z dogajanjem v tekočem letu.	CresCo v sodelovanju z RD Celje, vabljeni deležniki MOC, ZPO Celje, Visit Celje …	1 x letno neformalno srečanje
Srečanja Sveta za trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera	Srečanje o napredku trajnostnega razvoja Šmartinskega jezera	Spremljanje: - izvajanja smernic in ukrepov; - stanja jezera, rib in habitatov; - obiska, plovbe in rabe prostora; - infrastrukture in projektov; - rezultatov in odprtih nalog.	2 x letno srečanja koordinacijskega povezovalnega telesa

7.5. Sistem spremljanja in poročanja

Spremljanje temelji na podatkih, ki jih posamezni nosilci zbirajo v okviru svojih zakonskih pristojnosti, projektnih obveznosti in razpoložljivih zmogljivosti.

Zajema dve ravni:

- spremljanje stanja vode, ribjih populacij, habitatov, infrastrukture, odpadkov, obiska in drugih obremenitev;
- spremljanje izvedbe ukrepov, doseganja ciljnih vrednosti, odstopanj in odprtih problemov.

Projektni partnerji spremljajo kazalnike, h katerim so se zavezali v okviru projekta. Za druge predlagane ukrepe se način spremljanja določi ob imenovanju nosilca, opredelitvi obsega ukrepa in zagotovitvi potrebnih sredstev.

Najmanj enkrat letno se pripravi skupni pregled, ki vsebuje:

- izvedene aktivnosti in dosežene rezultate;
- stanje ključnih kazalnikov;
- ukrepe v pripravi ali izvajanju;
- neizvedene ukrepe in razloge za odstopanja;
- pomembnejše spremembe stanja jezera;
- odprte in na novo zaznane probleme;
- prednostne aktivnosti za naslednje obdobje.

Ključne ugotovitve se lahko objavijo na spletnih kanalih sodelujočih organizacij oziroma na digitalni platformi Pametne ribiške skupnosti. Namen spremljanja ni zgolj poročanje, temveč predvsem pravočasno prepoznavanje težav ter prilagajanje ukrepov dejanskemu stanju.

7.6. Periodično vrednotenje in posodabljanje smernic

Izvajanje smernic in doseganje kazalnikov se preverita najmanj enkrat letno (neformalno srečanje PRS na podlagi poročil Koordinacijskega telesa - Sveta). Pri tem se presodi:

- kateri ukrepi so bili izvedeni in kateri cilji doseženi;
- kateri ukrepi so bili učinkoviti;
- katera odstopanja in novi problemi so se pojavili;
- ali so obstoječi kazalniki še ustrezni in merljivi;
- ali je treba spremeniti prednostne naloge, nosilce ali način izvajanja;
- ali so potrebne spremembe pravil uporabe, coniranja ali načina upravljanja;
- ali so za nadaljnje ukrepe zagotovljena potrebna sredstva.

Celovitejša revizija smernic se izvede po pridobitvi rezultatov celovite študije obremenitev in sanacijskih možnosti, ob pomembnih spremembah stanja jezera oziroma najmanj ob zaključku večjega projektnega obdobja. Smernice se takrat uskladijo z novimi strokovnimi ugotovitvami, spremembami predpisov, rezultati monitoringa, izvedenimi projekti in razpoložljivimi finančnimi možnostmi.

Posebno pozornost je treba nameniti nadaljevanju ključnih aktivnosti po zaključku posameznih projektov. To vključuje ohranjanje sistema sodelovanja, določitev dolgoročnih odgovornosti, nadaljevanje monitoringa ter opredelitev virov financiranja prednostnih ukrepov.

Smernice se izvajajo po načelu:

izvedba → spremljanje → vrednotenje → prilagoditev ukrepov → nadaljnje izvajanje

Na ta način ostajajo prilagodljiv upravljavski dokument, ki se odziva na dejansko stanje Šmartinskega jezera in rezultate izvedenih ukrepov.

8. SKLEPNE USMERITVE

Trajnostni razvoj ribištva zahteva usklajeno obravnavo Šmartinskega jezera, Hudinje in z njima povezanih habitatov. Na jezeru je v ospredju usklajevanje več rab, na Hudinji pa ohranjanje naravnih odsekov, salmonidnih habitatov in kakovostnega muharjenja. Savinja se zaradi poteka skozi več ribiških okolišev obravnava širše in v sodelovanju z drugimi upravljavci ter pristojnimi institucijami.

Temeljno izhodišče nadaljnjega razvoja je ohranjanje in izboljševanje kakovosti vode ter ekološkega ravnovesja jezera. Razvojne dejavnosti so sprejemljive, kadar so prostorsko ustrezne, dolgoročno vzdržne, ne presegajo nosilne zmogljivosti območja ter prispevajo k kakovosti prostora in lokalnemu razvoju.

Izvajanje smernic temelji na sodelovanju pristojnih institucij, jasni razdelitvi odgovornosti, vključevanju deležnikov, spremljanju rezultatov ter periodičnem prilagajanju ukrepov dejanskemu stanju Šmartinskega jezera.

8.1. Ključne usmeritve za upravljanje Šmartinskega jezera

Pri nadaljnjem upravljanju in razvoju Šmartinskega jezera se kot ključne upoštevajo naslednje usmeritve:

- kakovost vode in stanje vodnega ekosistema predstavljata osnovno izhodišče za upravljanje jezera in načrtovanje ukrepov;
- jezero se obravnava celostno, skupaj z obalo, pritoki in funkcionalno povezanim prispevnim območjem;
- vzroki in viri obremenitev ter njihov prispevek h kumulativnim vplivom se opredelijo na podlagi strokovnih analiz; na tej podlagi se določijo prednostni in izvedljivi ukrepi;
- ohranjajo se pomembni deli obrežnega in plitvovodnega (litoralnega) območja, vključno z drstišči, trstišči in vodno vegetacijo, ukrepi za njihovo izboljšanje oziroma obnovo pa se določajo na podlagi strokovnih ugotovitev;
- ribiško upravljanje temelji na razumevanju medsebojnih vplivov med sestavo in številčnostjo ribjih populacij, kakovostjo vode, vodno vegetacijo in stanjem vodnega ekosistema, s ciljem dolgoročnega ohranjanja ekološkega ravnovesja;
- različne rabe jezera se prostorsko in časovno usklajujejo ob upoštevanju veljavnih prostorskih aktov, plovbnega režima in predlaganega funkcionalnega coniranja;
- rekreacija, šport in uporaba vodne površine se razvijajo ob jasnih pravilih, zagotavljanju varnosti ter zmanjševanju konfliktov med različnimi uporabniki;
- turistični razvoj temelji na načelu kakovost pred količino, lokalni dodani vrednosti, ribiški in doživljajski identiteti območja ter manjših kakovostnih doživetjih;
- spodbuja se izboljševanje varnih peš in kolesarskih povezav, javnega prevoza ter urejenosti dostopov in parkiranja;
- javna in druga infrastruktura se vzdržuje in izboljšuje v skladu z veljavnimi prostorskimi akti, predpisi in pristojnostmi posameznih nosilcev, pri javnih investicijah pa se upoštevajo tudi dejanske potrebe in dolgoročni stroški vzdrževanja;
- pri javnih ureditvah se upoštevajo načela univerzalne dostopnosti in vključevanja različnih skupin uporabnikov;
- dogodki in prireditve se usmerjajo na za to ustrezne lokacije ter izvajajo ob upoštevanju veljavnih pravil in zmanjševanju obremenitev jezera in drugih uporabnikov;
- obiskovalce in uporabnike se aktivno informira o pravilih uporabe jezera, pomenu kakovosti vode in vodnega okolja ter odgovornem ravnanju;
- ukrepi na Savinji se na odseku Celjskega ribiškega okoliša usklajujejo z drugimi ribiškimi upravljavci in pristojnimi nosilci upravljanja voda na ravni porečja;
- Hudinja se ohranja kot kakovostna muharska reka, pri čemer se skrb za ribje populacije povezuje s stanjem vodnega in obrežnega okolja ter ozaveščanjem ribičev in lokalnega prebivalstva;
- pri načrtovanju investicij in ureditev posamezni nosilci v okviru svojih pristojnosti upoštevajo cilje teh smernic, ob veljavnih prostorskih aktih in drugih predpisih;

izvajanje dogovorjenih ukrepov se vrednoti s ključnimi kazalniki, ugotovitve pa se uporabljajo za prilagajanje nadaljnjega upravljanja.

Osnovno načelo nadaljnjega upravljanja je: **varovanje temeljnih funkcij jezera → usklajevanje različnih rab → kakovostna in dostopna ureditev prostora → lokalna dodana vrednost → spremljanje rezultatov in prilagajanje upravljanja.**

8.2. Prednostne naloge za Mestno občino Celje in ključne upravljavce

Za prehod od smernic k dejanskemu izvajanju je pomembno, da Mestna občina Celje skupaj s pristojnimi upravljavci in drugimi nosilci vzpostavi jasen sistem prednostnih nalog.

Med prednostne naloge nadaljnjega upravljanja in razvoja sodijo:

- vzpostavitev oziroma formalizacija koordinacijskega mehanizma za Šmartinsko jezero ter jasna opredelitev vlog in odgovornosti sodelujočih institucij;
- priprava letnega programa prednostnih aktivnosti v okviru Sveta za trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera;
- uporaba podatkov rednega državnega monitoringa kakovosti vode ter podatkov ribiškega upravljanja o ribjih populacijah kot strokovne podlage za nadaljnje odločanje;
- priprava celovite strokovne podlage za izboljšanje kakovosti vode, ki na podlagi potrebnih analiz in obstoječih podatkov opredeli vire in deleže obremenitev, prioritete ter konkretne izvedljive ukrepe; MOC pri njeni pripravi sodeluje s pristojnimi državnimi institucijami in drugimi strokovnimi deležniki;
- izvedba ukrepov, določenih s strokovno podlago, v okviru pristojnosti posameznih nosilcev, pri ukrepih iz državne pristojnosti pa sodelovanje MOC s pristojno državno institucijo;
- uporaba v okviru projekta pripravljenega funkcionalnega coniranja kot usmeritve za medsebojno usklajevanje dejavnosti na jezeru, ob upoštevanju veljavnih prostorskih aktov in drugih predpisov;
- izvajanje in po potrebi posodobitev občinskega odloka o plovbnem režimu ter sodelovanje MOC s pristojnimi institucijami in RD Celje pri urejanju plovbe in nadzora;
- upoštevanje državnega sistema registracije plovil, za katera je registracija obvezna, ter preveritev možnosti in pravnih podlag za izvajanje nadzora na območju jezera v sodelovanju s pristojnimi službami;
- zagotavljanje rednega vzdrževanja javnih poti, pomolov, sanitarij, zelenih površin in druge javne infrastrukture v pristojnosti MOC oziroma njenih izvajalcev;
- postopno izboljševanje dostopnosti javnih ureditev za gibalno in senzorno ovirane ter druge ranljive uporabnike;
- urejanje prometnih in parkirnih vprašanj v pristojnosti MOC ter povezovanje območja jezera s sistemi trajnostne mobilnosti;
- podpora razvoju kakovostne lokalne turistične in ribiške ponudbe, ki jo razvijajo Visit Celje, RD Celje, lokalni ponudniki, kmetije in drugi deležniki;
- vzdrževanje in po potrebi smiselna nadgradnja obstoječih informacijskih, opozorilnih in interpretacijskih vsebin ob upoštevanju krajinskih značilnosti območja;
- nadaljnji razvoj digitalne platforme Pametne ribiške skupnosti v okviru RD Celje, ob sodelovanju projektnih partnerjev in drugih relevantnih deležnikov;
- zagotavljanje oziroma načrtovanje virov za vzdrževanje javnih površin in infrastrukture ter razvojne aktivnosti v pristojnosti MOC, za širše ukrepe pa iskanje možnosti kombiniranja občinskih, državnih, evropskih in drugih virov financiranja;
- priprava kratkega letnega pregleda izvedenih aktivnosti, ukrepov in ključnih ugotovitev v okviru letnega srečanja Sveta za trajnostno upravljanje Šmartinskega jezera, za pripravo katerega skrbi predsednik Sveta.

Pri določanju prioritet velja načelo, da se najprej zagotavljajo **varnost, varstvo vode in narave, osnovno upravljanje in vzdrževanje**, nato pa nove razvojne investicije.

Za večje investicije in zahtevnejše sanacijske posege se pred odločitvijo zagotovijo ustrezne strokovne podlage, opredelijo pričakovani učinki, stroški izvedbe in vzdrževanja ter določi odgovorni nosilec.

8.3. Vloga Pametne ribiške skupnosti pri nadaljnjem razvoju

Pametna ribiška skupnost predstavlja pomembno povezovalno osnovo med ribištvom, lokalno skupnostjo, ponudniki, izobraževanjem, turizmom in digitalnimi rešitvami.

Njena nadaljnja vloga naj se razvija predvsem kot **povezovalna, informacijska, izobraževalna in razvojna podpora**, ne kot nadomestilo za pristojnosti Mestne občine Celje, DRSV, Ribiške družine Celje, Zavoda za ribištvo ali drugih institucij.

Ključne nadaljnje vloge PRS so:

- povezovanje ribičev, lokalnih prebivalcev, ponudnikov, društev, šol in drugih deležnikov;
- podpora sodelovanju med Ribiško družino Celje, Mestno občino Celje in drugimi partnerji;
- izvajanje oziroma podpora izobraževalnim in ozaveščevalnim aktivnostim;
- nadaljnji razvoj ribiške in naravoslovne identitete Šmartinskega jezera;
- razvoj in promocija kakovostnih ribiških doživetij ter koncepta »Ribič z družino«;
- povezovanje ribištva z lokalno gastronomijo, kmetijstvom, turizmom in drugimi lokalnimi dejavnostmi;
- vključevanje mladih in drugih skupin v ribištvo, varstvo narave in aktivnosti ob jezeru;
- spodbujanje vključujočega ribištva ter razvoja vsebin za osebe s posebnimi potrebami;
- promocija odgovornega vedenja obiskovalcev in uporabnikov jezera;
- sodelovanje pri prostovoljskih, izobraževalnih in skupnostnih aktivnostih;
- zbiranje in posredovanje informacij, pomembnih za uporabnike jezera;
- razvoj digitalne platforme PRS kot skupnega informacijskega prostora za pravila rabe, zemljevide, dogodke, lokalne ponudnike, izobraževalne vsebine in podatke o stanju jezera;
- pomoč pri predstavljanju rezultatov trajnostnega upravljanja javnosti;
- sodelovanje pri pridobivanju projektnih in drugih razvojnih sredstev za aktivnosti, skladne s trajnostnimi smernicami.

Posebej pomembno je, da se po zaključku projektnega obdobja PRS opredeli jasen organizacijski in finančni model nadaljnjega delovanja.

Dolgoročna vrednost Pametne ribiške skupnosti je predvsem v tem, da ohranja **aktivno mrežo ljudi in organizacij, povezanih z jezerom**, ter omogoča nadaljevanje sodelovanja tudi po zaključku posameznih projektov.

8.4. Dolgoročna vizija ribištva in ribiške destinacije

Dolgoročna vizija povezuje kakovostno upravljano Šmartinsko jezero z ohranjeno Hudinjo: jezero se razvija kot trajnostna večnamenska ribiška destinacija, Hudinja pa kot naravno ohranjena reka za kakovostno in odgovorno muharjenje.

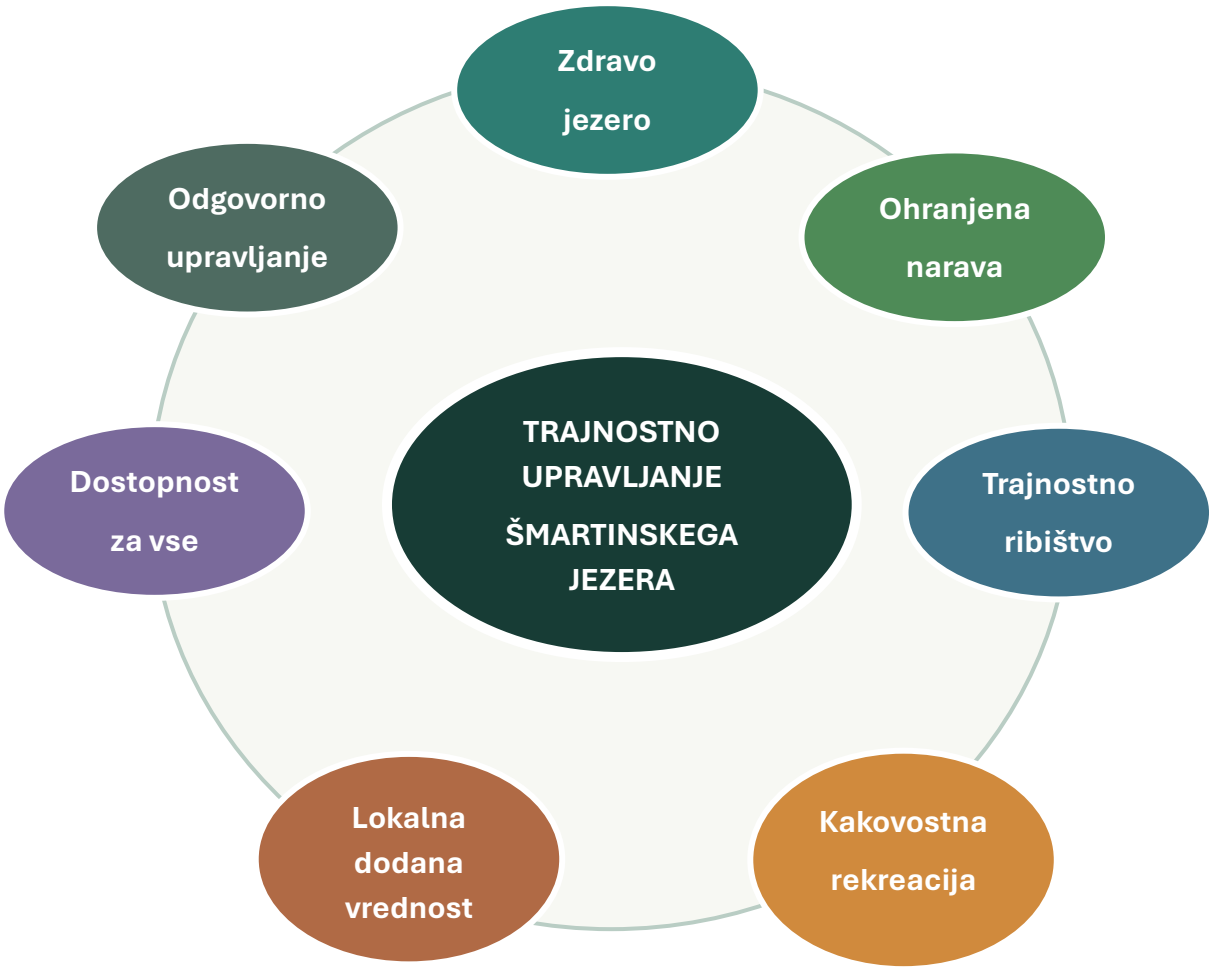
Do leta 2035 naj bo Šmartinsko jezero območje, kjer:

- se kakovost vode sistematično spremlja in izboljšuje;
- se zmanjšujejo obremenitve iz prispevnega območja;
- so naravni deli obale, drstišča in drugi pomembni habitati prepoznani, ohranjeni in ustrezno upravljani;
- so ribje populacije upravljane na podlagi strokovnih podatkov in v povezavi z ekološkim stanjem jezera;
- so različne rabe prostora jasno opredeljene ter prostorsko in časovno usklajene;
- lahko ribiči, rekreativci, športniki, obiskovalci in lokalni prebivalci prostor uporabljajo brez nesprejemljivih konfliktov;

- je uporaba vodne površine urejena, razumljiva in varna;
- obisk temelji na kakovosti izkušnje in ne na nenadzorovani rasti števila obiskovalcev;
- je ribištvo pomemben del identitete, izobraževanja in turistične ponudbe območja;
- se lokalna gastronomija, kmetijstvo, turizem in druge dejavnosti povezujejo v kakovostno lokalno ponudbo;
- so poti, pomoli, sanitarije in druga infrastruktura urejeni, vzdrževani in dostopni različnim skupinam uporabnikov;
- trajnostni načini prihoda predstavljajo pomemben del dostopnosti območja;
- so lokalni prebivalci in drugi deležniki vključeni v razvoj in upravljanje prostora;
- upravljavci redno sodelujejo, imajo jasno določene odgovornosti ter odločitve sprejemajo na podlagi podatkov in strokovnih podlag;
- so ključni podatki in informacije dostopni javnosti;
- obstaja stabilen sistem financiranja rednega vzdrževanja, monitoringa in dolgoročnega razvoja.

Šmartinsko jezero se tako ne razvija kot klasična množična turistična destinacija, temveč kot **prepoznaven primer trajnostnega upravljanja večnamenskega jezera**, kjer so voda in narava temelj, ribištvo pomemben del identitete, lokalna skupnost aktivni partner, obiskovalec pa odgovoren uporabnik prostora.

Ravnovesje za trajnostni razvoj Šmartinskega jezera: vsi elementi se medsebojno podpirajo in so enakovreden del skupnega cilja

9. VIRI IN LITERATURA

Projektna in interna dokumentacija

- Zapisnik 1. srečanja zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti, 9. 5. 2025.
- Zapisnik 2. srečanja zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti, 17. 7. 2025.
- Zapisnik 3. srečanja zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti, 18. 9. 2025.
- Zapisnik 5. srečanja zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti, 28. 5. 2026.
- Zapisnik 6. srečanja zainteresiranih soustvarjalcev Pametne ribiške skupnosti, 11. 6. 2026.
- Zapisnik 2. koordinacijskega sestanka Pametne ribiške skupnosti, 4. 7. 2025.
- Zapisnik 3. koordinacijskega sestanka Pametne ribiške skupnosti, 2025.
- Zapisnik 4. koordinacijskega sestanka Pametne ribiške skupnosti, 21. 1. 2026.
- Zapisnik sestanka MOC–DRSV–CresCo na temo Pametne ribiške skupnosti, marec 2026.
- Zapisnik 5. koordinacijskega sestanka Pametne ribiške skupnosti, 20. 5. 2026.
- Zapisnik o obravnavi trajnostnih smernic in dobrih praks čiščenja jezer, 22. 5. 2026.
- Ribiška družina Celje. *Projekt Športno pristanišče Brezova*. Vodno soglasje in projektna dokumentacija za izvedbo, 2025.

Strokovni in spletni viri

- Agencija Republike Slovenije za okolje. *Fosfor v jezerih*. Dostopno na: https://kazalci.arso.gov.si/index.php/sl/content/fosfor-v-jezerih-7 (dostop 7. 9. 2026).
- Ribiška družina Celje. *Revirji Celjskega ribiškega okoliša: Savinja in Hudinja*. Dostopno na: https://www.rd-celje.si/index.php/revirji-rd-celje (dostop 7. 9. 2026).
- Ribiška družina Celje. *Ribolovni režim za tekoče vode: Savinja, Hudinja in Tesnica*, 2026. Dostopno na: https://www.rd-celje.si/images/Savinja-Hudinja-Tesnica_2026.pdf (dostop 7. 9. 2026).
- Mestna občina Celje. *Zeleni trenutki za vse generacije ob Šmartinskem jezeru*, 2026. Dostopno na: https://moc.celje.si/aktualno/projekti/zeleni-trenutki-za-vse-generacije-ob-smartinskem-jezeru/ (dostop 7. 9. 2026).
- Mestna občina Celje. *Urejanje Šmartinskega jezera bo potekalo v več fazah, začenja se tudi nov razvojni projekt*, 2. 6. 2026.
- Mestna občina Celje. *Odlok o plovbnem režimu na območju Mestne občine Celje*. Uradni list RS, št. 88/2022 z dne 30. 6. 2022, objava št. 2116, str. 6538. Dostopno na: Uradni list Republike Slovenije (dostop 11. 9. 2026).

Strokovne študije in projektna dokumentacija

- Ekologika, d. o. o. *Ureditev območja Šmartinskega jezera – območje 2*. Projekt za izvedbo (PZI), št. projekta PRO U 25021. Celje, september 2025, dopolnjeno novembra 2025. Naročnik: ZPO Celje, d.o.o.
- *Hidravlični model Šmartinskega jezera*. Kartografski prikazi rezultatov hidravličnega modeliranja. Brez navedbe avtorja in leta izdelave.
- Vrhovšek, D. in Šajn Slak, A. *Idejne zasnove sanacije Šmartinskega jezera*. LIMNOS, Podjetje za aplikativno ekologijo, d. o. o. Ljubljana, marec 2002. Naročnik: Inštitut za ekološki inženiring, d. o. o., Maribor.

- GEOS Consulting ZT-GmbH. *Razvojno-programski načrt turističnega območja Šmartinskega jezera z zaledjem: strokovne podlage za strategijo prostorskega razvoja tega dela občine*. Poročilo. Klagenfurt, 30. 12. 2005. Naročnik: Mestna občina Celje, Oddelek za finance in gospodarstvo.
- Mestna občina Celje. *Razvojno-programski načrt turističnega območja Šmartinskega jezera z zaledjem*. Gradivo za Mestni svet Mestne občine Celje, št. 33303-00002/2004. Celje, 18. 1. 2006.
- Vrhovšek, D. in Podgornik, T. *Strokovne podlage za sanacijo kakovosti Šmartinskega jezera za večnamensko uporabo njegovega obvodnega in vodnega prostora*. LIMNOS, Podjetje za aplikativno ekologijo, d. o. o. Ljubljana, januar 1998. Naročnik: Vodno gospodarstvo Celje, d. o. o.

PRIMERJALNA ANALIZA JEZER, SANACIJSKIH UKREPOV IN DOBRIH PRAKS UPRAVLJANJA je interno gradivo partnerstva, v trajnostnih smernicah smo zajeli primerjalne upravljavske prakse in prakse sanacijskih ukrepov (novelirane povezave na dan 11. 09. 2026).

- Der Tagesspiegel. *Das Schäfersee-Verfahren hat geholfen – Wasserqualität im Norden Berlins verbessert*. April 2025. Povzetek novinarskega članka o sanaciji jezera Schäfersee v Berlinu.
- Vlada RS. *Načrt aktivnosti za Blejsko jezero*. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Voda/NUV/obremenitev_vode_Bled_nacrt_aktivnosti.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Azienda Gardesana Servizi. *Il collettore del Lago di Garda*. Dostopno na: https://www.ags.vr.it/il-collettore-del-lago-di-garda (dostop 11. 9. 2026).
- Interreg REBEN. *Water Management Plan for Lake Neusiedl*. Dostopno na: https://www.interreg-athu.eu/fileadmin/be_user_uploads/REBEN/REBEN_Water_management_plan_EN.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Austrian Federal Ministry. *Water quality and water protection*. Dostopno na: https://www.bmluk.gv.at/en/topics/water/water-quality-and-water-protection.html (dostop 11. 9. 2026).
- Kärntner Institut für Seenforschung. *Schutz der Seen*. Dostopno na: https://kis.ktn.gv.at/seen/Schutz (dostop 11. 9. 2026).
- Copernicus Land Monitoring Service. *Lake Water Quality*. Dostopno na: https://land.copernicus.eu/en/products/water-bodies/lake-water-quality-v2-0-100m (dostop 11. 9. 2026).
- ESPON. *Regional report: Lake Balaton*. Dostopno na: https://archive.espon.eu/sites/default/files/attachments/LAKES%20Annex2a_Regional_report%20Balaton.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Ribiška družina Celje. *Obvestilo o izgradnji športnega pristanišča Brezova*. Dostopno na: https://www.rd-celje.si/index.php/demo-category/20-zadnje-novice/541-obvestilo-izgradnja-sportnega-pristanisca-brezova (dostop 11. 9. 2026).
- Celje.info. *Na Šmartinskem jezeru odprli novi športni pristan Brezova*. Dostopno na: https://www.celje.info/aktualno/na-smartinskem-jezeru-odprli-novi-sportni-pristan-brezova/ (dostop 11. 9. 2026).
- Mestna občina Celje. *Zeleni trenutki za vse generacije ob Šmartinskem jezeru*. Dostopno na: https://moc.celje.si/aktualno/projekti/zeleni-trenutki-za-vse-generacije-ob-smartinskem-jezeru/ (dostop 11. 9. 2026).
- Mestna občina Celje. *Pametna ribiška skupnost povezuje ljudi in ideje*. Dostopno na: https://moc.celje.si/aktualno/novice/pametna-ribiska-skupnost-povezuje-ljudi-in-ideje-za-prihodnost-smartinskega-jezera/ (dostop 11. 9. 2026).
- Celje.info. *Na Šmartinskem jezeru kmalu nov pomol*. Dostopno na: https://www.celje.info/aktualno/na-smartinskem-jezeru-kmalu-nov-pomol/ (dostop 11. 9. 2026).
- Nacionalni inštitut za biologijo. *Blejsko jezero, slovenski biser morda nikdar več*. Dostopno na: https://www.nib.si/2-novice/prispevki-in-publikacije/407-blejsko-jezero-slovenski-biser-morda-nikdar-ve (dostop 11. 9. 2026).
- ARSO. *Poročilo o kakovosti jezer za leto 2005*. Dostopno na: https://www.arso.gov.si/vode/jezera/jezera_2005.pdf (dostop 11. 9. 2026).

- Triglavski narodni park. *Načrt upravljanja TNP 2016–2025*. Dostopno na: https://www.tnp.si/media/1458/jz_tnp_nacrt_upravljanja_tnp_2016_2025.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Triglavski narodni park. *Akcijski načrt usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti*. Dostopno na: https://www.tnp.si/media/3219/5._tocka_anuord_predlog.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Triglavski narodni park. *Raziskava optimalne vpeljave trajnostne mobilnosti*. Dostopno na: https://www.tnp.si/media/5362/porocilo_o_raziskavi_optimalne_vpeljave_trajnostne_mobilnosti.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Vlada RS. *Osnutek načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave*. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Javne-objave/Javne-obravnave/NUV_III/nuvIII_osnutek_Donava.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Lendava.info. *Bukovniško jezero vnovič polno, a tako ne bo dolgo*. Dostopno na: https://lendavainfo.com/bukovnisko-jezero-vnovic-polno-a-tako-ne-bo-dolgo/ (dostop 11. 9. 2026).
- Pomurec.com. *Bukovniško jezero bodo začeli polniti šele jeseni*. Dostopno na: https://www.pomurec.com/vsebina/67753/Bukovnisko_jezero_bodo_zaceli_polniti_sele_jeseni (dostop 11. 9. 2026).
- Lutra. *Bukovniško jezero, prebujajoča se lepotica*. Dostopno na: https://lutra.si/bukovnisko-jezero-prebujajoca-se-lepotica/ (dostop 11. 9. 2026).
- Vestnik/Svet24. *Gajševsko jezero: problematika mulja in sanacija*. Dostopno na: https://svet24.si/lokalno/pomurje/novice/gospodarstvo/turizem/gajsevsko-jezero-mulj-sanacija-1887967 (dostop 11. 9. 2026).
- Na koncu vasi. *Gajševsko jezero*. Dostopno na: https://www.nakoncuvasi.si/znam?id=97&url=Gaj%C5%A1evsko+jezero (dostop 11. 9. 2026).
- ARSO. *Poročilo o kakovosti jezer za leto 2006*. Dostopno na: https://www.arso.gov.si/vode/jezera/porocilo_jezera2006.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- SLOCOLD. *Varnost pregrad v Sloveniji: pregrada Domajinci – Ledavsko jezero*. Dostopno na: https://www.slocold.si/zbornik/Z_12.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Inštitut za vode RS. *Pregled vodnih teles in zadrževalnikov*. Dostopno na: https://www.statika.evode.gov.si/fileadmin/direktive/WFD_P/2013/2013_I_1_1_5.1_P_01.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Krajinski park Goričko. *Cvetenje zadrževalnika vode Ledavsko jezero*. Dostopno na: https://www.park-goricko.org/vsebina/4175/Cvetenje-zadrzevalnika-vode-Ledavsko-jezero (dostop 11. 9. 2026).
- Dravske elektrarne Maribor. *Izvedeni okoljski projekti*. Dostopno na: https://www.dem.si/sl/v-sozvocju-z-okoljem/izvedeni-projekti/ (dostop 11. 9. 2026).
- DOPPS, ZZRS in Biotehniška fakulteta. *Študija sedimenta Ptujskega jezera*. Dostopno na: https://ptice.si/wp-content/uploads/2024/12/studija_sediment_Ptujsko_jezero_DOPPS_ZZRS_BF.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Zavod za ribištvo Slovenije. *Ribje združbe Ptujskega jezera in sedimenti*. Dostopno na: https://zzrs.si/wp-content/uploads/2026/01/Ribje_zdruC5BEbe_Ptujsko_jezero_sedimenti-2.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Ovtar24. *Sanacija zahodnega nasipa Trojiškega jezera*. Dostopno na: https://ovtar24.si/lokalno/sanacija-zahodnega (dostop 11. 9. 2026).
- Občina Sveta Trojica. *Sanacija zahodnega nasipa Trojiškega jezera*. Dostopno na: https://www.svetatrojica.si/objava/1133448 (dostop 11. 9. 2026).
- Ribiška družina Pesnica–Lenart. *Trojiško jezero*. Dostopno na: https://www.rdpesnica-lenart.si/2025/07/10/bebuilder-877/ (dostop 11. 9. 2026).
- Mestna občina Velenje. *Šaleška jezera*. Dostopno na: https://www.velenje.si/o-velenju/dediscina/saleska-jezera/ (dostop 11. 9. 2026).
- Revija Dela. *Šaleška jezera kot posledica premogovništva in razvojni potencial*. Dostopno na: https://journals.uni-lj.si/Dela/article/view/dela.47.2.41-84 (dostop 11. 9. 2026).

- Digitalna knjižnica Slovenije. *Šaleška jezera*. Dostopno na: https://www.dlib.si/details/URN%3ANBN%3ASI%3ADOC-U30QBQUL (dostop 11. 9. 2026).
- Vlada RS. *Zaključena sanacija zadrževalnika Vogršček*. Dostopno na: https://www.gov.si/novice/2023-04-21-zakljucena-sanacija-zadrzevalnika-vogrscek/ (dostop 11. 9. 2026).
- DRI. *Sanacija pregrade Vogršček*. Dostopno na: https://www.dri.si/sl/podrocja-dela/zelezniska-infrastruktura/sanacija-pregrade-vogrscek (dostop 11. 9. 2026).
- LGB. *Projekt Vogršček*. Dostopno na: https://www.lgb.si/projekti/vogrscek/ (dostop 11. 9. 2026).
- Mišičev vodarski dan 1995. *Problematika sedimentacije Zbiljskega jezera*. Dostopno na: https://www.mvd20.com/LETO1995/R15.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Repozitorij Univerze v Ljubljani. *Zbiljsko jezero*. Dostopno na: https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=119599 (dostop 11. 9. 2026).
- DOPPS. *Zbiljsko jezero*. Dostopno na: https://ptice.si/ptice-in-ljudje/opazovanje-ptic/kam-na-izlet/zbiljsko-jezero/ (dostop 11. 9. 2026).
- Visit Medvode. *Zbiljsko jezero*. Dostopno na: https://visitmedvode.si/kaj-videti/zbiljsko-jezero (dostop 11. 9. 2026).
- Lake Balaton Development Coordination Agency. *Lake Balaton Region*. Dostopno na: https://www.balatonregion.hu/en/lake-balaton-region (dostop 11. 9. 2026).
- Kis-Balaton Water Protection System. *strokovna predstavitev*. Dostopno na: https://www.balatonregion.hu/uploads/190/dropped/ga/al/ro/gaalrobert_nyuduvizig.2.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Lake Balaton Development Coordination Agency. *Dredging in shallow lakes*. Dostopno na: https://www.balatonregion.hu/en/events-1/dredging-in-shallow-lakes-1 (dostop 11. 9. 2026).
- Stadt Stuttgart. *Bärensee und Bärenschlössle*. Dostopno na: https://www.stuttgart.de/tourismus/sehenswuerdigkeiten/baerensee-und-baerenschloessle (dostop 11. 9. 2026).
- Stadt Stuttgart. *Freizeitkonzept Stuttgart-Wald 2022*. Dostopno na: https://www.stuttgart.de/medien/ibs/freizeitkonzept-stuttgart-wald-2022.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Regierungspräsidium Stuttgart. *Natur erwandern*. Dostopno na: https://rp.baden-wuerttemberg.de/fileadmin/RP-Internet/Stuttgart/Abteilung_5/Naturschutzgebiete/_DocumentLibraries/Documents/Naturschutzthemen/56_s_Faltblatt_Natur_erwandern.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Wasserwirtschaftsamt Bad Kissingen. *Sanierung Ellertshäuser See*. Dostopno na: https://www.wwa-kg.bayern.de/projekte/san_ellertshaeusersee/index.htm (dostop 11. 9. 2026).
- Bayerisches Landesamt für Umwelt. *Bewirtschaftung von Wasserspeichern*. Dostopno na: https://www.lfu.bayern.de/wasser/gewaesserkundlicher_jahresbericht_2022/seen/bewirtschaftung_wasserspeicher/index.htm (dostop 11. 9. 2026).
- Landkreis Landsberg am Lech. *Kontrole kopalnih voda, Engelsrieder See*. Dostopno na: https://www.landkreis-landsberg.de/soziales-gesundheit/gesundheitsamt/eu-badegewaesser/weitere-bademoeglichkeiten-im-landkreis-landsberg/ (dostop 11. 9. 2026).
- Bayerisches Landesamt für Umwelt. *Seznam zavarovanih krajinskih območij Oberbayern*. Dostopno na: https://www.lfu.bayern.de/natur/schutzgebiete/schutzgebietslisten/doc/lsg_oberbayern.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Bayerisches Landesamt für Umwelt. *Sanierung und Restaurierung von Seen*. Dostopno na: https://www.lfu.bayern.de/wasser/seen_in_bayern/sanierung_restaurierung/index.htm (dostop 11. 9. 2026).
- Wasserwirtschaftsamt Ansbach. *Überleitung Donau–Main*. Dostopno na: https://www.wwa-an.bayern.de/themen/ueberleitung_donau_main/index.htm (dostop 11. 9. 2026).
- Wasserwirtschaftsamt Ansbach. *Fränkische Seen*. Dostopno na: https://www.wwa-an.bayern.de/themen/ueberleitung_donau_main/fraenkische_seen/index.htm (dostop 11. 9. 2026).

- Wasserwirtschaftsamt Ansbach. *Wasserqualität*. Dostopno na: https://www.wwa-an.bayern.de/themen/ueberleitung_donau_main/wasserqualitaet/index.htm (dostop 11. 9. 2026).
- Wasserwirtschaftsamt Ansbach. *Broschüre Wasser für Franken*. Dostopno na: https://www.wwa-an.bayern.de/service/veroeffentlichungen/doc/broschuere_wasser_fuer_franken.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Turistička zajednica Grada Đakova. *Jezero Jošava*. Dostopno na: https://visitdjakovo.com/index/detalji/80?p=8023 (dostop 11. 9. 2026).
- Općina Drenje. *Projekt unapređenja turističke ponude Đakovštine na jezeru Jošava*. Dostopno na: https://drenje.hr/na-jezeru-josava-predstavljen-novi-projekt-unaprjedenja-turisticke-ponude-dakovstine/ (dostop 11. 9. 2026).
- Gradonačelnik.hr. *Uređenje obale jezera Jošava*. Dostopno na: https://gradonacelnik.hr/vijesti/dakovo-uredili-obalu-jezera-josava-stvoreni-uvjeti-za-odrzavanje-najvecih-svjetskih-ribolovnih-natjecanja/ (dostop 11. 9. 2026).
- Regione Friuli Venezia Giulia. *Relazione sintetica di valutazione, Lago di Cavazzo*. Dostopno na: https://www.regione.fvg.it/rafvg/export/sites/default/RAFVG/ambiente-territorio/tutela-ambiente-gestione-risorse-naturali/FOGLIA202/FOGLIA26/allegati/1s._Relazione_sintetica_di_valutazione.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Regione Friuli Venezia Giulia. *Relazione conclusiva degli esperti*. Dostopno na: https://www.regione.fvg.it/rafvg/export/sites/default/RAFVG/ambiente-territorio/tutela-ambiente-gestione-risorse-naturali/FOGLIA202/FOGLIA26/allegati/Relazione_conclusiva_Esperti.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- ARPA FVG. *Monitoring makrofitov na Lago di Cavazzo*. Dostopno na: https://www.arpa.fvg.it/temi/temi/acqua/news/giornata-formativa-sullutilizzo-del-rov-per-il-monitoraggio-delle-macrofite-acquatiche-sul-lago-di-cavazzo-lago-dei-tre-comuni/ (dostop 11. 9. 2026).
- Autorità di Bacino Lacuale dei Laghi d'Iseo, Endine e Moro. *Uradna spletna stran*. Dostopno na: https://www.autoritalaghi.it/ (dostop 11. 9. 2026).
- ARPA Lombardia. *Kakovost jezer*. Dostopno na: https://www.arpalombardia.it/temi-ambientali/acqua/acque-superficiali/qualita/laghi/ (dostop 11. 9. 2026).
- Provincia di Bergamo. *Monitoraggio delle acque del Lago d'Iseo*. Dostopno na: https://www.provincia.bergamo.it/cnvpbgrm/zf/index.php/servizi-aggiuntivi/index/index/idtesto/1944 (dostop 11. 9. 2026).
- Regione Lombardia. *Sfalcio delle macrofite nel Lago d'Iseo*. Dostopno na: https://www.lombardianotizie.online/lago-iseo-sfalcio-alghe/ (dostop 11. 9. 2026).
- Azienda Gardesana Servizi. *Relazione illustrativa di sintesi del nuovo collettore*. Dostopno na: https://www.ags.vr.it/uploads/editor/files/Nuovo_collettore/01_Estratto_Pd_generale/R_00_B011_r02_Rel_ill_sintesi.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Azienda Gardesana Servizi. *Finanziamento per il nuovo collettore*. Dostopno na: https://www.ags.vr.it/news/ad-affi-azienda-gardesana-servizi-incontra-le-istituzioni-50-milioni-di-finanziamento-per-il-nuovo-collettore (dostop 11. 9. 2026).
- HEP Vjesnik 2/2023. *Pražnjenje in vzdrževanje Lokvarskega jezera*. Dostopno na: https://www.hep.hr/UserDocsImages/dokumenti/vjesnik/2023/2_2023.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Nacional. *Po 22 letih izpraznjeno Lokvarsko jezero zaradi vzdrževanja sistema Vinodol*. Dostopno na: https://www.nacional.hr/nakon-22-godine-isuseno-lokvarsko-jezero-i-otkriveno-sto-se-ispod-njega-skrivalo/ (dostop 11. 9. 2026).
- Općina Lokve. *Lokvarsko (Omladinsko) jezero*. Dostopno na: https://lokve.hr/opcina-lokve/zemljopis/lokvarsko-omladinsko-jezero (dostop 11. 9. 2026).
- Natura Viva. *Plan upravljanja Gorski kotar i sjeverna Lika*. Dostopno na: https://naturaviva.hr/novi-web/wp-content/uploads/2023/08/PU-6025-Gorski-kotar-i-sjeverna-Lika.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Land Burgenland. *Odstranjevanje mulja in starega trstičja iz Neusiedler See*. Dostopno na: https://www.burgenland.at/news-detail/rund-60000-m3-weichschlamm-aus-neusiedler-abgepumpt-und-10000-m3-altschilf-entfernt/ (dostop 11. 9. 2026).

- Interreg REBEN. *Bilateral Synthesis Report*. Dostopno na: https://www.interreg-athu.eu/fileadmin/be_user_uploads/REBEN/REBEN_Bericht_7b_bilaterale_Synthese_EN.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Technische Universität Berlin. *Forschungsprojekt Schäfersee*. Dostopno na: https://www.tu.berlin/umbio/forschung/projekte/schaefersee (dostop 11. 9. 2026).
- Abgeordnetenhaus Berlin. *Schriftliche Anfrage zur Sanierung des Schäfersees*. Dostopno na: https://pardok.parlament-berlin.de/starweb/adis/citat/VT/19/SchrAnfr/S19-16233.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Berlin.de. *Schäfersee*. Dostopno na: https://www.berlin.de/tourismus/seen/4670872-4299185-schaefersee.html (dostop 11. 9. 2026).
- Bayerisches Landesamt für Umwelt. *UmweltAtlas Bayern, Seehamer See*. Dostopno na: https://www.umweltatlas.bayern.de/standortauskunft/rest/reporting/sb_seewasserkoerper_2021/generate?additionallayerfieldvalue=1_S033 (dostop 11. 9. 2026).
- Gemeinde Weyarn. *Seehamer See*. Dostopno na: https://gemeinde-weyarn.de/freizeit/seehamer-see/ (dostop 11. 9. 2026).
- Gewässerkundlicher Dienst Bayern. *Starnberger See, Messstelle Garatshausen*. Dostopno na: https://www.gkd.bayern.de/en/lakes/chemistry/isar/garatshausen-193508?tab=true (dostop 11. 9. 2026).
- International Lake Environment Committee. *Starnberger See*. Dostopno na: https://wldb.ilec.or.jp/Display/html/3486 (dostop 11. 9. 2026).
- Wasserwirtschaftsamt Weilheim. *150 Jahre Wasserwirtschaftsamt Weilheim*. Dostopno na: https://www.wwa-wm.bayern.de/service/veroeffentlichungen/doc/2022_150_jahre_wwa_weilheim.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- HRT. *Trakošćansko jezero postaja močvirje, začela se je sanacija*. Dostopno na: https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/zbog-nakupljenog-mulja-trakoscansko-jezero-postaje-nalik-na-mocvaru-pa-je-pocela-sanacija-3643788 (dostop 11. 9. 2026).
- Hrvatske vode. *Presoja posega: sanacija brane in izmuljevanje Trakošćanskega jezera*. Dostopno na: https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/ceb-projekti/2022-07/rjesenje_trakoscansko_jezero_ekoloska_mreza.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Dvor Trakošćan. *Park-šuma in jezero*. Dostopno na: https://trakoscan.hr/park-suma/park-suma-i-jezero/ (dostop 11. 9. 2026).
- Javna ustanova Priroda Varaždinske županije. *Plan upravljanja*. Dostopno na: https://priroda-vz.hr/wp-content/uploads/2023/04/Prijedlog-plana-upravljanja_PU-055.pdf (dostop 11. 9. 2026).
- Kärntner Institut für Seenforschung. *Der Wörthersee*. Dostopno na: https://kis.ktn.gv.at/DE/repos/files/kis/import/Informationen/Schwerpunktseen/Pdf/lzs_2004_woerthersee.pdf?exp=793647&fps=f936274796107e07a004e95e1e36991e03cb505f (dostop 11. 9. 2026).
- Abwasserverband Wörthersee West. *2007–2025*. Dostopno na: https://www.awvww.at/verband/100-jahre-wasserwirtschaft/2007-2025/ (dostop 11. 9. 2026).
- Abwasserverband Wörthersee West. *Festschrift 2020*. Dostopno na: https://www.awvww.at/downloads/AWVWW-Festschrift-2020.pdf (dostop 11. 9. 2026).